

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Alla mainitut asiakirjat on allekirjoitettu X-Signissa. Allekirjoittajien henkilöllisyys on varmennettu vahvalla tunnistautumisella.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	PIA MARIANNE HELVERANTA
Allekirjoitusaika	18.05.2026 16:28
Allekirjoittaja	JOUKO OLAVI PARTANEN
Allekirjoitusaika	18.05.2026 16:28
Allekirjoittaja	VILLE-PEKKA LAMBERG
Allekirjoitusaika	18.05.2026 16:29
Allekirjoittaja	SONJA KAROLIINA HUHTIRANTA
Allekirjoitusaika	18.05.2026 16:31
Allekirjoittaja	AIRI MARITTA AALTO
Allekirjoitusaika	18.05.2026 16:31

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Arviointikertomus 2025.pdf (a5c883cc0850582ed884f32c74d897160ee7555122d4cbbd340ec586892808f5)
-----------	--

Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus 2025

IMATRAN KAUPUNKI - CITY OF IMATRA

Tainionkoskentie 14 • FI-55100 Imatra • +358 20 617 111 • kirjaamo@imatra.fi • imatra.fi

Sisällysluettelo

1	Puheenjohtajien katsaus.....	4
2	Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano	5
3	Toimintaympäristö ja sen muutokset.....	6
3.1	Väestö ja ikärakenne.....	7
3.2	Työttömyystilanne	11
4	Konsernin tuloksellisuus	14
4.1	Toiminnalliset tavoitteet	14
4.2	Konsernin ja emon taloudellinen asema.....	20
4.2.1	Toimintakulut, toimintakate ja investoinnit	21
4.2.2	Lainakanta, rahoituskulut ja korjausvelka	23
4.2.3	Tytäryhteisöjen avustaminen	25
4.2.4	Taloudellinen asema tunnusluvuin tarkasteltuna.....	27
4.2.5	Taloudellinen asema suhteessa kriisikuntakriteereihin	29
5	Muut arvioinnit	32
5.1	Varhaiskasvatus.....	32
5.2	Opetus- ja nuorten palvelut.....	40
5.2.1	Opetuspalvelut.....	40
5.2.2	Nuorten palvelut.....	49
6	Toimenpiteet vuoden 2024 arviointikertomuksen perusteella.....	50
7	Yhteenveto	51

1 Puheenjohtajien katsaus

Tarkastuslautakunnan rooli kunnallisessa päätöksenteossa on keskeinen. Se toimii valtuuston työvälineenä arvioiden, miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet ja onko konsernin toiminta ollut taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti järjestettyä. Lautakunnan työ tuo päätöksenteon tueksi riippumatonta ja jäsenneltyä tietoa, joka tukee konsernin kehittämistä pitkäjänteisesti. Lautakunnan luottamus ja poliittisesti riisuttujen keskusteluiden ja arvioiden tärkeys on merkittävä. Lautakunta tekee arvionsa koko lautakunnan yhteisen päätäntävällän puitteissa.

Puheenjohtajistolla on tarkastuslautakunnan toimintaan kohdistuen selkeät odotukset: arvioinnin tulee olla objektiivista, läpinäkyvää ja rakentavaa. Lisäksi havainnoimme, että lautakunta tunnistaa paitsi kehittämiskohteita myös toiminnan vahvuuksia sekä nostaa esiin havaintoja, joilla on aidosti merkitystä valtuuston ohjaustyölle.

Uuden valtuutetun/puheenjohtajan näkökulmasta tarkastuslautakunnan toiminta näyttäytyy tärkeänä perehdyttäjänä kaupungin toimintaan. Arviointityö avaa kokonaiskuvaa palveluista, taloudesta ja johtamisesta tavalla, joka tukee luottamushenkilöiden ymmärrystä ja päätöksentekokykyä. Samalla se konkretisoi, miten strategiset tavoitteet näkyvät arjen toiminnassa.

Kulunut valtuustokauden ensimmäinen arviointivuosi on ollut oppimisen ja jäsentymisen aikaa. Tarkastuslautakunnan työ on auttanut hahmottamaan konsernin toiminnan vahvuuksia sekä tunnistamaan keskeisiä kehittämistarpeita. Erityisesti korostuu jatkuvan arvioinnin merkitys muuttuvassa toimintaympäristössä.

Haluamme välittää lukijoille viestin siitä, että arviointityö ei ole vain menneen tarkastelua, vaan ennen kaikkea tulevaisuuden rakentamista. Arviointikertomus tarjoaa välineitä parempaan johtamiseen, päätöksentekoon ja palveluiden kehittämiseen.

Esitämme lämpimät kiitokset kaikille arviointikohteille avoimesta suhtautumisesta, hyvästä valmistelusta sekä rakentavasta yhteistyöstä tarkastuslautakunnan kanssa. Yhteistyö on ollut sujuvaa ja mahdollistanut laadukkaan arviointityön toteuttamisen. Kiitoksia lautakunnalle ja viranhaltijoillemme hyvästä työstä. Hyvää kesää toivottaen.

Sonja Huhtiranta
puheenjohtaja

Ville Lamberg
varapuheenjohtaja

2 Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan keskeinen tehtävä on arvioida kaupunginvaltuuston **asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta konsernitasolla**. Lähtökohtana arvioinnissa tulee olla päätöksenteon tukeminen ja toiminnan kehittäminen. Arvioinnin tulee keskittyä tuloksellisuuden kannalta keskeisiin tavoitteisiin ja toimintoihin. Sen tulee olla suunnitelmallista, objektiivista ja luotettavaa.

Tarkastuslautakunnan tehtäviksi on säädetty kuntalaissa (121 §):

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta on laatinut valtuustokauden arviointisuunnitelman, josta muodostuu lautakunnan vuosittainen työohjelma. Arviointisuunnitelma merkittiin tiedoksi valtuustossa 10.11.2025 (§ 99). Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Tarkastuslautakunta on pitänyt valtuustokauden aloittavalla arviointikaudellaan yhteensä 14 kokousta. Arviointikaudella 2025 tarkastuslautakunta toimi seuraavassa kokoonpanossa

Sonja Huhtiranta, puheenjohtaja	(VIHR)	
Ville Lamberg, varapuheenjohtaja	(SDP)	
Pia Helveranta, jäsen	(SDP)	
Jouko Partanen, jäsen	(KOK)	
Airi Aalto, jäsen	(KD)	
Tiina Hämäläinen, varajäsen	(KD)	
Timo Simpanen, varajäsen	(SDP)	15.9.2025 asti
Arto Tikka, varajäsen	(SDP)	15.9.2025 alkaen
Eevi Kukkurainen, varajäsen	(SDP)	
Niklas Petriläinen, varajäsen	(KOK)	
Tuomas Hallikas, varajäsen	(KESK)	

Tarkastuslautakunnan jäsenet Airi Aalto, Pia Helveranta, Jouko Partanen ja Ville Lamberg.

Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja Ville Lamberg on toiminut kokouksissa puheenjohtajana ajalla helmikuu–toukokuu 2026, jolloin varsinainen puheenjohtaja Sonja Huhtiranta on ollut estyneenä osallistumaan kokouksiin paikan päällä. Huhtiranta osallistui tällä ajanjaksolla lautakunnan kokouksiin etäyhteydellä jäsenen roolissa.

Arviointikaudella 2025 tarkastuslautakunnan esittelijänä toimi tarkastuspäällikkö Arja Kekki ja sihteerinä sisäinen tarkastaja Iiro Parjanne.

Jäsen Pia Helveranta osallistui tarkastuslautakunnan työohjelman mukaisille vierailukäynneille sivistys ja hyvinvointi -vastuualueen toimipisteisiin. Hän ei kuitenkaan osallistunut vastuualueen arviointiin, koska on ollut sivistys- ja hyvinvointilautakunnan jäsen ajalla 1.1.2025–31.5.2025 (hallintolaki 28 §, kohta 6).

Vastuunalaisena tilintarkastajana toimi JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela, BDO Auditor Oy. Tilintarkastuksen työohjelma on käsitelty tarkastuslautakunnan päätöskokouksessa 26.8.2025. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuksistaan tarkastuslautakunnalle työkokouksissa 25.11.2025 ja 21.4.2026.

Valvonnan yhteistyökokous (tarkastuslautakunta, tilintarkastus, sisäinen tarkastus ja konsernijohto) järjestettiin 5.5.2026.

3 Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnan talouden ja toiminnan suunnittelun tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tunnistettuihin toimintaympäristön muutoksiin ja niiden vaikutuksiin kunnan tehtävien ja palvelujen toteuttamiseen. Toimintaympäristöllä tarkoitetaan kunnan ulkoista toimintaympäristöä, johon kuuluu muun muassa väestömäärä, ikärakenne ja työllisyystilanne.

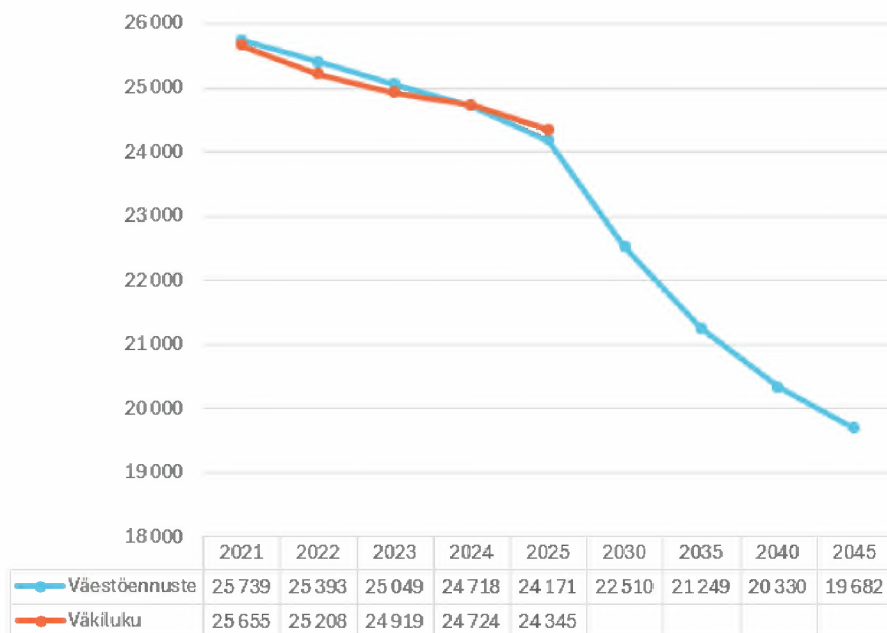
3.1 Väestö ja ikärakenne

Imatran kaupungin väestökehityksen tunnuspiirteitä on pitkään ollut väestömäärän väheneminen ja väestörakenteen painottuminen ikääntyvään väestönosaan.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Imatran väkiluku vähenee nykyisestä 24 345 asukkaasta noin 22 500 asukkaaseen vuoteen 2030 mennessä ja edelleen noin 19 700 asukkaaseen vuoteen 2045 mennessä. Samalla väestön ikärakenne painottuu entistä enemmän yli 65-vuotiaisiin.

Väestö

Seuraavassa kuvataan kunkin vuoden lopun tilanteen toteutunut väestökehitys vuosina 2021–2025 sekä Tilastokeskuksen väestöennusteet vuosilta 2021 ja 2024. Kuviossa esitetään vuoden 2021 ennusteen perusteella vuosien 2021–2024 ennustettu väestömäärä ja vuoden 2024 ennusteen perusteella vuosien 2025–2045 ennustettu väestömäärä. (Lähde: Tilastokeskus).

Kuvio 1. Imatran väkiluku 2021–2025 ja ennuste 2045

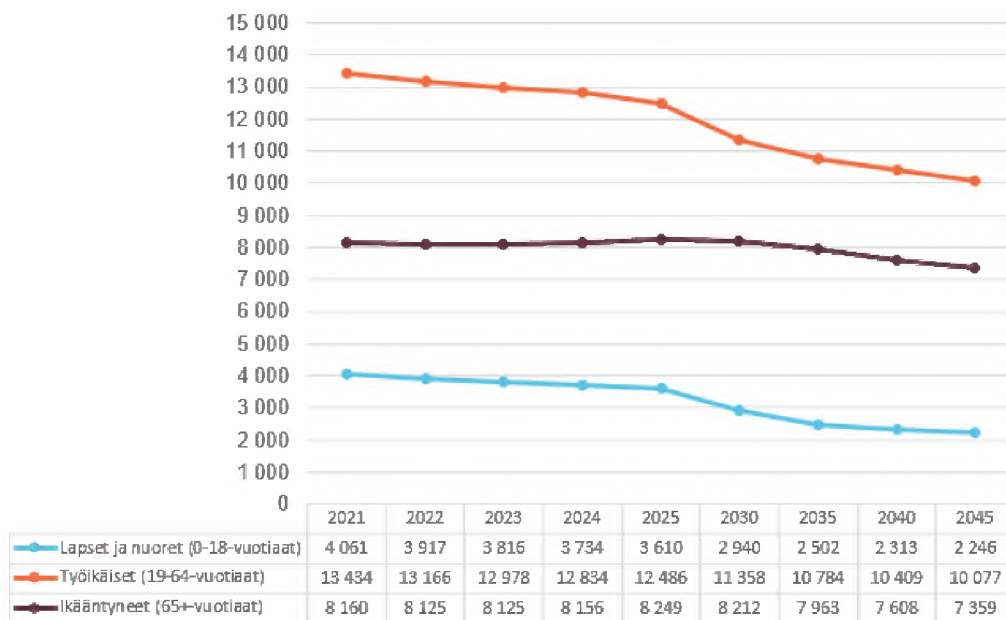
Kaupungin väestömäärä oli vuoden 2025 lopussa 24 345 henkilöä. Tämä oli 174 henkilöä enemmän kuin Tilastokeskuksen ennuste vastaavalle ajankohdalle. Vuosina 2021–2023 väestömäärä oli alle Tilastokeskuksen ennusteen. Väestö on vähentynyt vuodesta 2021 yhteensä 1 310 henkilöllä (viisi prosenttia). Vuoden 2025 aikana väestö väheni 379 henkilöä (kaksi prosenttia) edellisvuodesta.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väkiluku vähenee vuoteen 2030 mennessä 1 835 henkilöllä (kahdeksan prosenttia) vuodesta 2025, jolloin asukkaita tulee enää olemaan 22 510. Vuoteen 2045 mennessä väkiluku on vähenemässä jopa 19 682 asukkaaseen. Ennusteen toteutuessa kaupungin väestö vähenee seuraavan 20 vuoden aikana yhteensä 4 663 henkilöllä, joka on liki 20 prosenttia koko tämänhetkisestä väestömäärästä.

Väestökehitykseen vaikuttavat tekijät ovat luonnollinen väestökehitys (syntyvyyden ja kuolleisuuden erotus) ja muuttoliike. Vuonna 2025 väestön väheneminen Tilastokeskuksen ennakkotietojen perusteella johtui 23-prosenttisesti negatiivisesta muuttoliikkeestä. Sen sijaan vuosina 2024 ja 2023 väestön väheneminen oli sataprosenttisesti seurausta luonnollisesta väestökehityksestä, sillä muuttoliike oli näinä vuosina positiivinen maahanmuuton seurauksena. Vuosina 2021–2022 negatiivisen muuttoliikkeen osuus väestön vähenemisessä oli 29–39 prosenttia.

Ikärakenne

Imatran toteutunut väestökehitys ikäryhmittäin vuosina 2021–2025 ja Tilastokeskuksen ennuste vuodelle 2045 esitetään seuraavassa.

Kuvio 2. Imatran väestö ikäryhmittäin 2021–2025 ja ennuste 2045

Lasten ja nuorten määrä on vuosina 2021–2025 vähentynyt 451 henkilöä (yksitoista prosenttia) ja työikäisten määrä 948 henkilöä (seitsemän prosenttia). Ikääntyneiden määrä on kasvanut 89 henkilöä (yhden prosentin).

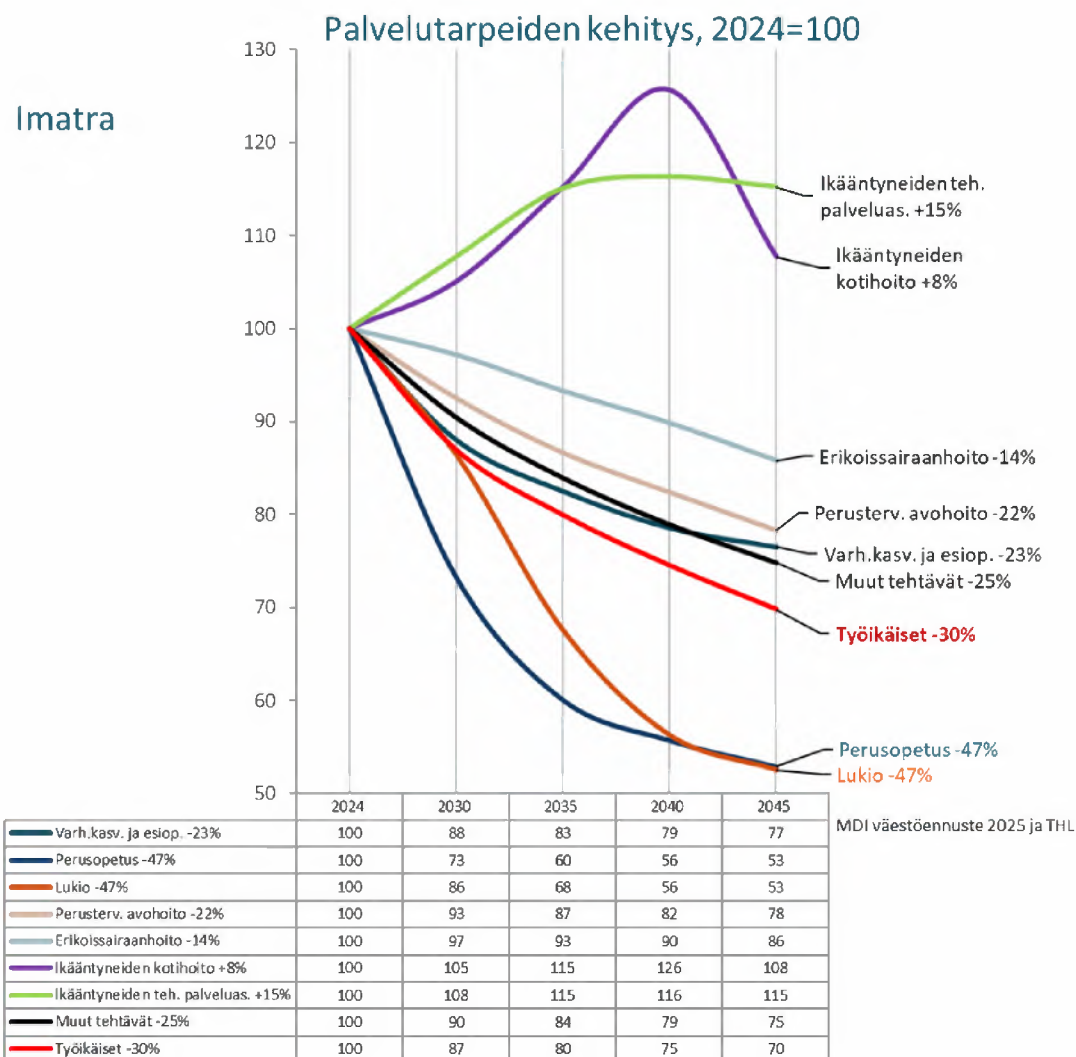
Väestöennusteen mukaan väkiluku vähenee kaikissa ikäryhmissä. Vuoteen 2030 mennessä lasten ja nuorten määrä vähenee 670 henkilöllä (19 prosenttia), työikäisten 1 128 henkilöllä (yhdeksän prosenttia) ja ikääntyneiden 37 henkilöllä (0,4 prosenttia).

Vuosina 2025–2045 vähennys on lapsissa ja nuorissa 1 364 henkilöä (38 prosenttia), työikäisissä 2 409 henkilöä (19 prosenttia) ja ikääntyneissä 890 henkilöä (11 prosenttia).

Ikärakenteen muutoksen vaikutus palvelutarpeen kehitykseen

Väestömäärän ja ikärakenteen muuttuessa on kuntalaisten palvelutarve jo muuttunut ja tulee muuttumaan lisää myös seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana.

Seuraavassa ennuste palvelutarpeiden kehityksestä vuodesta 2024 vuoteen 2045. Laskelma perustuu MDI:n väestöennusteeseen sekä sosiaali- ja terveystaloudellisiin palvelujen ikäryhmittäiseen käyttöön (Lähde: FCG/Palvelutarpeiden laskennalliset muutokset 6.3.2026).

Kuvio 3. Palvelutarpeiden kehitys v. 2024–2045 väestöennusteen ja palvelujen ikäryhmittäisen käytön perusteella

Ennusteen perusteella palvelutarve vähenee lyhyellä aikavälillä 2024–2030 seuraavasti (suluissa ennustettu ikäluokan pieneminen)

- perusopetuksessa 27 prosenttia (25 prosenttia)
- lukiossa 14 prosenttia (13 prosenttia)
- varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 12 prosenttia (21 prosenttia)
- muissa tehtävissä (koko väestö) 10 prosenttia (yhdeksän prosenttia)

Työikäisten palveluissa palvelutarve pienenee 13 prosenttia (ikäluokka 12 prosenttia). Palvelutarve kasvaa ikääntyneiden tehostetussa palveluasumisessa kahdeksan prosenttia ja ikääntyneiden kotihoidossa viisi prosenttia (ikäluokan kasvu yhden prosentin). Kyseessä olevat palvelut järjestää hyvinvointialue.

Vuodesta 2024 vuoteen 2045 palvelutarve tulee merkittävästi vähenemään (suluissa ennustettu ikäluokan pieneneminen):

- lukiossa 47 prosenttia (44 prosenttia)
- perusopetuksessa 47 prosenttia (44 prosenttia)
- varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 23 prosenttia (28 prosenttia).

Palvelutarve tulee pienenemään työikäisten palveluissa 30 prosenttia (ikäluokka 21 prosenttia) ja koko väestöön kohdistuvissa muissa tehtävissä 25 prosenttia (ennustettu väestön väheneminen 20 prosenttia).

Ainoastaan ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen tarve (15 prosenttia) ja ikääntyneiden kotihoidon tarve (kahdeksan prosenttia) tulevat kasvamaan (ennustettu ikäluokan pieneneminen kymmenen prosenttia). Ikääntyneiden kotihoidon tarve on suurimmillaan vuonna 2040, josta alkaen palvelutarve lähtee laskuun. Palvelutarvemuutokset korreloivat edellä mainituissa palveluissa 75 vuotta täyttäneiden määrän muutoksia.

Ikäluokkien pienenemisen ja väestörakenteen muutoksen johdosta tarve on jo merkittävästi vähentynyt osassa palveluita. Esimerkiksi vuodesta 2020 vuoteen 2025 on palvelutarve aiempien vuosien ennusteiden perusteella jo vähentynyt seuraavasti (suluissa toteutunut ikäluokan pieneneminen):

- varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 21 prosenttia (25 prosenttia)
- perusopetuksessa 14 prosenttia (kymmenen prosenttia)
- työikäisten palveluissa seitsemän prosenttia (yhdeksän prosenttia)
- muissa tehtävissä (koko väestö) kuusi prosenttia (väestö vähentynyt seitsemän prosenttia) ja
- lukiossa viisi prosenttia (seitsemän prosenttia).

Tarkastuslautakunnan arvio

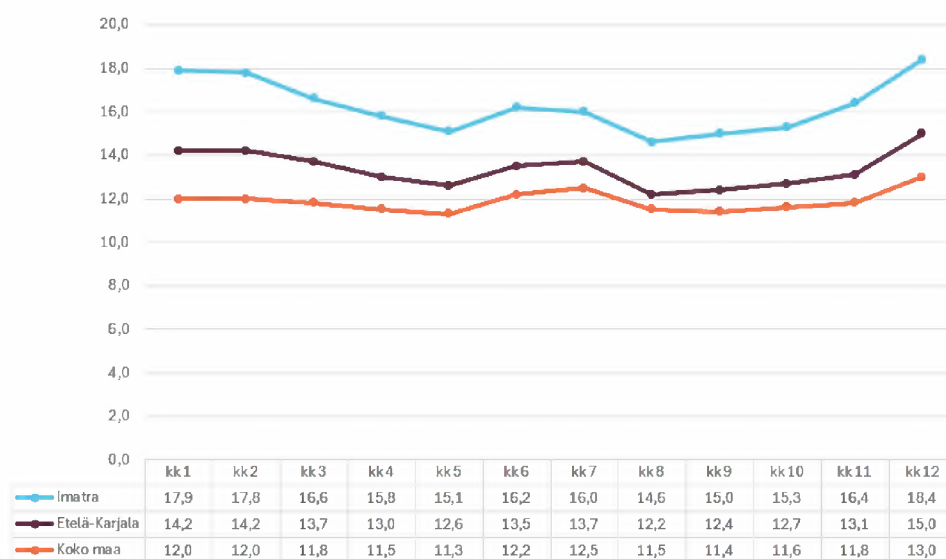
Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota jo tapahtuneeseen väestömäärän ja palvelutarpeen muutokseen. Väestö- ja palvelutarve-ennusteet osoittavat, että muutos tulee jatkumaan edelleen. Ennusteiden mukaan palvelutarve vähenee olennaisesti jo vuoteen 2030 mennessä. Tämä edellyttää, että päätöksenteossa sekä palvelutarjonnan ja -rakenteen sopeuttamisessa tunnistetaan tilanteen kiireellisyys. Tarkastuslautakunta toteaa, että linjauksia ja päätöksiä on tehtävä jo kuluvan valtuustokauden aikana. Päätösten lykkääminen seuraavalle valtuustokaudelle lisää riskiä siitä, ettei palvelurakennetta ehditä sopeuttaa hallitusti ennustettuun muutokseen.

3.2 Työttömyystilanne

Imatran työttömyystilanne on vuoden 2021 jälkeen heikentynyt vuosittain. Työttömyys oli jo vuonna 2024 heikommalla tasolla kuin koronavuonna 2021. Vuonna 2025 työttömyystilanne on heikentynyt edelleen.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vuonna 2025 kuukausittain

Seuraavassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vuonna 2025 kuukausittain Imatralla, Etelä-Karjalassa ja koko maassa.

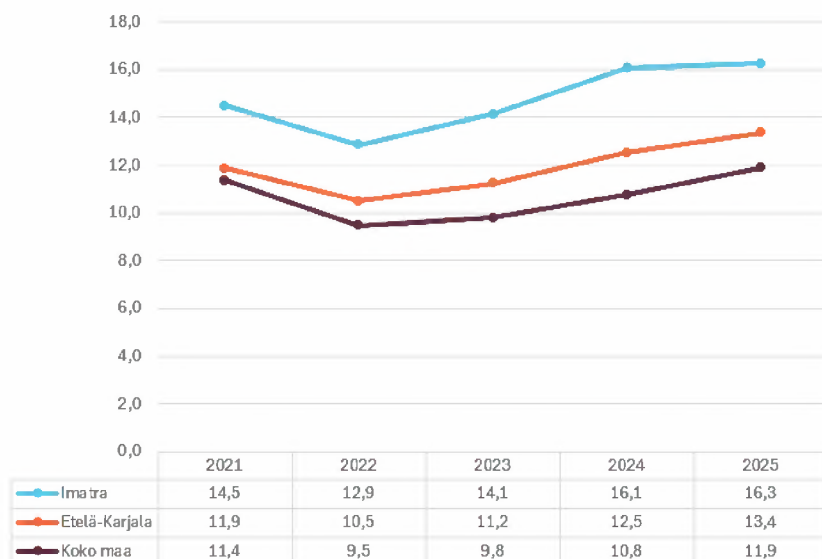

Kuvio 4. Työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus työvoimasta v. 2025 kuukausittain Imatralla, Etelä-Karjalassa ja koko maassa

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kasvoi loppuvuodesta 2025 sekä Imatralla, Etelä-Karjalassa että koko maassa. Imatran ja Etelä-Karjalan loppuvuoden kasvu oli koko maan kasvua jyrkempää.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta keskimäärin vuosittain

Työttömyystilanteen seurannan yksi mittari on työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, jonka vuosittaiset keskiarvot esitetään seuraavassa.

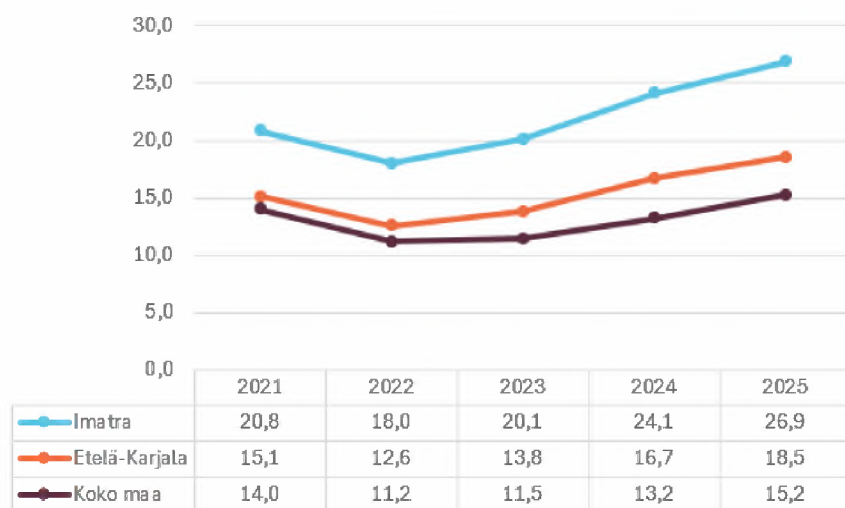

Kuvio 5. Työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus työvoimasta keskimäärin: Imatra, Etelä-Karjala ja koko maa v. 2021–2025

Imatralla työttömiä työnhakijoita on tarkasteluajanjaksolla 2021–2025 ollut joka vuosi keskimäärin selvästi suurempi osuus työvoimasta kuin Etelä-Karjalassa ja koko maassa. Osuus on kasvanut kaikkialla vuodesta 2024 vuoteen 2025. Etelä-Karjalassa ja koko maassa on osuuden kasvu vuodesta 2024 vuoteen 2025 ollut jyrkempää kuin Imatralla, mutta Imatralla on työttömyyden taso pysynyt verrattain korkealla jo pitkään.

Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta

Nuorisotyötön on alle 25-vuotias työtön työnhakija. Seuraavaksi tarkastellaan nuorisotyöttömyyden kehitystä Imatralla, Etelä-Karjalassa ja koko maassa vuosina 2021–2025.

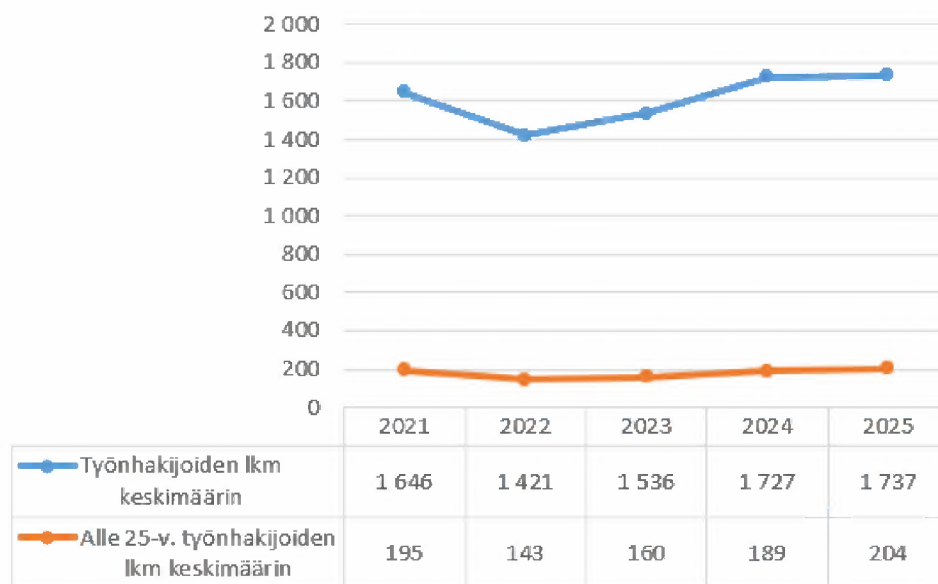

Kuvio 6. Alle 25-vuotiaiden työnhakijoiden prosenttiosuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta keskimäärin: Imatra, Etelä-Karjala ja koko maa v. 2021–2025

Imatralla on nuorisotyöttömyysaste ollut tarkasteluajanjaksolla selvästi Etelä-Karjalaa ja koko maata korkeampi. Nuorisotyöttömyystilanne on heikentynyt kaikkialla, mikä näkyy kasvuna vuosina 2023–2025 niin Imatralla, Etelä-Karjalassa kuin koko maassakin.

Työttömien ja nuorisotyöttömien määrä Imatralla

Seuraavassa tarkastellaan työttömien ja nuorisotyöttömien määrää keskimäärin vuosina 2021–2025.

Kuvio 7. Imatra, työttömien työnhakijoiden ja nuorten työttömien työnhakijoiden määrä keskimäärin v. 2021–2025

Työttömien ja nuorisotyöttömien määrän vuotuinen keskiarvo on Imatralla kasvanut vuosina 2023–2025. Vuonna 2022 määrä molemmissa ryhmissä oli alhaisin.

Työttömyyden aiheuttamat kustannukset

Vuoden 2025 alusta työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnille, ja samalla kuntien rahoitusvastuu työttömyysturvasta laajeni ja aikaistui merkittävästi. Kunta rahoittaa osan työmarkkinatuesta, peruspäivärahasta ja ansiopäivärahan perusosasta työttömyyden keston perusteella, enintään 50 prosenttiin asti. Imatran kaupungin työttömyysturvan rahoitusosuus nousi vuonna 2025 noin 4,8 miljoonaan euroon, kun vuosina 2021–2024 työmarkkinatuen kuntaosuus oli noin 2,2–2,6 miljoonaa euroa vuodessa. Vuoden 2025 luku ei ole suoraan vertailukelpoinen aiempiin vuosiin rahoitusmallin muutoksen vuoksi.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta kantaa huolta Imatran vaikeasta työttömyystilanteesta erityisesti nuorten osalta. TE-uudistuksen myötä uudelleen organisoitujen palvelujen ja toiminnan tehokkuutta sekä vaikuttavuutta tulee seurata jatkossa.

4 Konsernin tuloksellisuus

Kuntalaki (110 §) edellyttää, että kalenterivuoden talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarvion 16.12.2024 (§ 77) ja vahvisti vuoden 2025 sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupunkikonsernille.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan yhtenä tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Konsernin tuloksellisuuden arvioinnissa on hyödynnetty tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä tarkastuslautakunnan arviointityön yhteydessä saatua muuta aineistoa.

Tarkastuslautakunta on arvioinut konsernin tuloksellisuutta myös seuraavista näkökulmista:

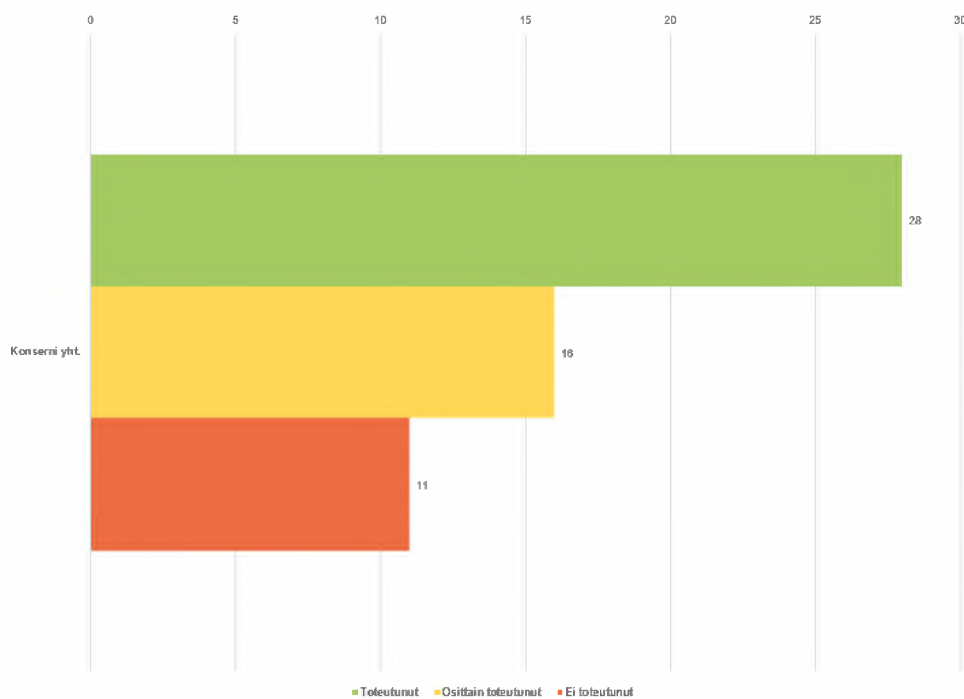
- toiminnan tuloksellisuus: tukeeko toiminnalliset tavoitteet valtuuston hyväksymiä valtuuston strategisia tavoitteita
- taloudellinen tuloksellisuus: konsernin tulos, rahoitusasema, velkaantuneisuus sekä konserniin liittyvien vastuiden ja riskien kehittyminen

4.1 Toiminnalliset tavoitteet

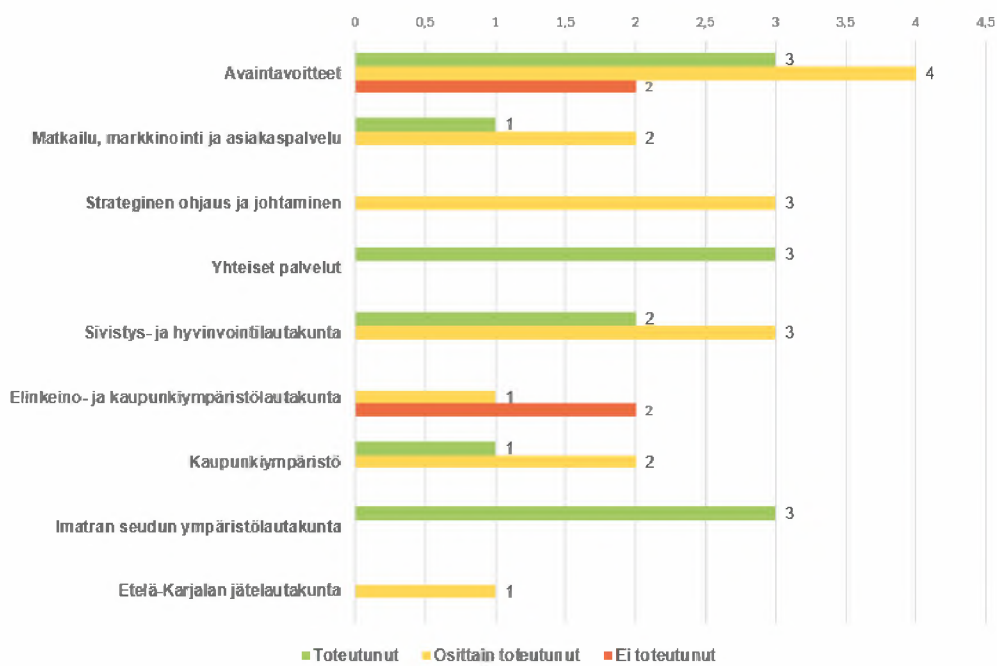
Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seuraavin arviointikysymyksin:

- Miten kaupungin sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vuonna 2025?
- Miten talousarvion sitovilla tavoitteilla on edistetty kaupunkistrategian kärkien toteutumista?

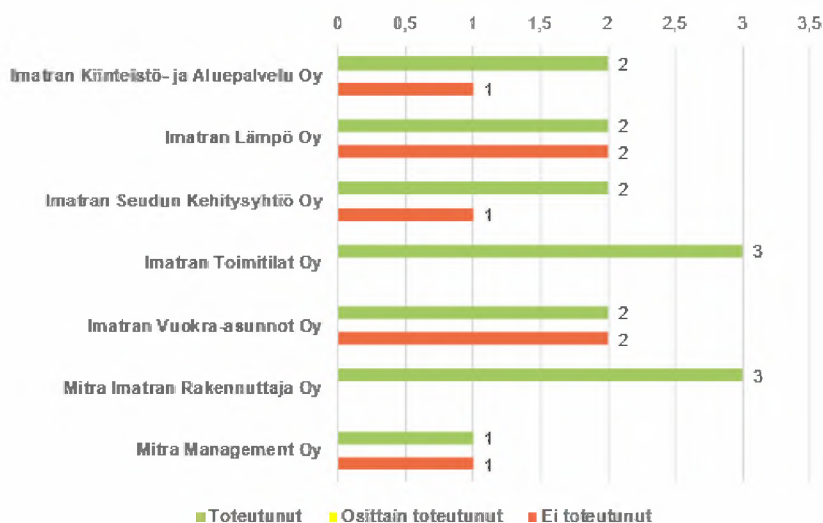
Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on seuraavassa esitetty tavoitteiden kappalemäärinä.

Kuvio 8. Konsernin toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen v. 2025

Kuvio 9. Emon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen v. 2025

Kuvio 10. Konserniyhtiöiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen v. 2025

Konsernissa asetetuista 55 tavoitteesta 28 (51 prosenttia) toteutui, 16 (29 prosenttia) toteutui osittain ja 11 (20 prosenttia) ei toteutunut. Emossa tavoitteista toteutui 39 prosenttia ja konserniyhtiöissä 68 prosenttia. Vuoden 2025 toiminnalliset tavoitteet konsernissa on luokiteltu seuraavassa valtuustokauden strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Taulukko 1. Konsernin toiminnalliset tavoitteet v. 2025

	Tavoitteita yht.	Toteutunut	Osittain toteutunut	Ei toteutunut
Vastuullinen kulttuuri- ja matkailukaupunki	5	1	4	0
Saimaa-Ukonniemi	2	1	1	
Vuoksi	2		2	
Elävä Imatrankoski	1		1	
Hyvän olon karjalainen kaupunki	23	13	5	5
Kaikki mukana, hyvä elämä ja palvelut kaikille ikäryhmille	16	11	3	2
Monipuoliset asumismahdollisuudet	4	1		3
Lapsiystävällisyys	3	1	2	
Yhdessä tekemisen meininki	27	14	7	6
Tekevien yhteisöjen tukena	3	1	2	
Huippuosaamisen Imatra	18	9	5	4
Yrittäjämönteisyys	6	4		2
Kaikki yhteensä	55	28	16	11

Strategisista tavoitteista parhaiten toteutui *Kaikki mukana, hyvä elämä ja palvelut kaikille ikäryhmille* (69 prosenttia). Eniten toiminnallisia tavoitteita kohdistui strategiseen kärkeen *Huippuosaamisen Imatra*. Osaan strategisista tavoitteista oli vuonna 2025 asetettu varsin vähän toiminnallisia tavoitteita, mikä heikentää kokonaisarvion laatimista strategisten tavoitteiden osalta.

Ei-toteutuneet toiminnalliset tavoitteet

Ei-toteutuneet tavoitteet on seuraavassa ryhmitelty valtuustokaudelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti (strategiset kärjet).

Kaikki mukana, hyvä elämä ja palvelut kaikille ikäryhmille

Taulukko 2. Kaupungin ei-toteutuneet tavoitteet v.2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Uimahallin saneeraus päätöksen valmistelu ja tekeminen	Uimahallin peruskorjauksen laajuus valmisteltu päätöksentekoon 4/2025		Peruskorjaussuunnittelu käynnistettiin keväällä 2026

Taulukko 3. Konserniyhtiöiden ei-toteutuneet tavoitteet v.2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Liiketoiminnan kohtuullisen kannattavuuden ja talouden tasapainon varmistaminen (Imatran kiinteistö- ja aluepalvelu Oy)	Liiketulos %	Lähtötaso – 7,8 % /Tavoitetaso yli 0,5 %	-0,30 %

Yrittäjämysteisyys

Taulukko 4. Kaupungin ei-toteutuneet tavoitteet v. 2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Imatra parantaa tulostaan Suomen yrittäjien ja Taloustutkimuksen teettämässä kuntabarometrissa suhteessa Imatran edeltäneiden vuosien keskiarvoon.	Kuntabarometri: Keskikokoiset kunnat. Kuluneiden vuosien keskiarvolukema ja viimeisin julkaistu lukema.	Lähtötaso 2,61 ja tulos alle keskikokoisten kuntien keskiarvon. Tavoitetaso vuonna 2025 on korottaa barometrissä julkaistavaa tulosta yli 2,70:n ja seuraavina vuosina nousta yli vertailuryhmän keskiarvon.	Vastuualueen toiminnan kehittäminen on ollut tavoitteen saavuttamiseen tähtäävää. Seurantamittari ei mahdollista välitarkastelua, seuraavat tulokset saadaan toukokuussa 2026. PK-yritysbarometrissa 2/2025 Imatran seudun näkymät olivat parantuneet selvästi ja tulokset olivat muuta maakuntaa paremmat. Alkuvuodesta 2026 julkaistussa PK-yritysbarometrissa sen sijaan Etelä-Karjalan saldoluku oli selvästi heikentynyt.

Taulukko 5. Konserniyhtiöiden ei-toteutuneet tavoitteet v.2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Asiakasyritysten liikevaihdon kehitys (mediaani) (Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy)	Asiakasyritysten liikevaihto M€		Lähtötaso: 0,23 M€ (2023) Tavoitetaso: 0,3 M€

Monipuoliset asumismahdollisuudet

Taulukko 6. Kaupungin ei toteutuneet tavoitteet v. 2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Kaupungin asuntopoliitiikan edellyttämät rakenteelliset ratkaisut	Päätökset tehty 31.12.2025 mennessä		IMVAT toteuttanut sopeutusohjelmaansa. Lisäksi yhtiölle annettu velvoite sosiaaliseen asuntotuotantoon 31.12.2025 saakka.
Asuntopoliittisen ohjelman päivitys	Ohjelman valmius ja vaikuttavuus 1) 25 % ohjelma on päivitetty 2) 50 % ohjelma on hyväksytty toimielintasolla 3) 75 % ohjelma on pystytty käsittelemään yhtenäisenä kokonaisuutena maapoliittisen ohjelman kanssa 4) 100 % ohjaus näkyy omistajakirjan tavoitteissa	Olemassa olevan ohjelman tarkasteluaineistot vuoden 2021 lopun tilanteesta. Ohjelman tulisi antaa suuntaa ja tukea kaupungin asuntopoliittisiin toimiin. Konkreettinen ilmentymä on vaikutus vuokra-asuntoyhtiön omistajakirjaan.	Ohjelman päivitys on siirretty siten, että kaupungin strategian päivitys ohjaa ohjelman sisältöä.

Taulukko 7. Konserniyhtiöiden ei toteutuneet tavoitteet v. 2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Käyttöasteen parantaminen yhtiötasolla (Imatran Vuokra-asunnot Oy)	Käyttöaste %	Lähtötaso: 90,2 % Tavoitetaso: yli 90 %	Käyttöaste 81,1 %

Huippuosaamisen Imatra

Kaupungin asettamat tavoitteet tähän valtuustokauden tavoitteeseen (strategian kärkeen) ovat toteutuneet.

Taulukko 8. Konserniyhtiöiden ei toteutuneet tavoitteet v. 2025

Strateginen tavoite 2025	Mittari	Lähtötaso/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12
Osingon maksukyvyn säilyttäminen (Imatran Lämpö Oy)	Nettotulos %	Lähtötaso: 5,1 % (2023) Tavoitetaso: 13,0 %	5,20 %
Lämmön hankinnan optimointi (Imatran Lämpö Oy)	Lämpöpumppulaitoksen vuosituotanto, GWh	Lähtötaso: 0,0 GWh Tavoitetaso: 80,0 GWh	27 GWh
Yhtiön kyky vastata vieraan pääoman velvoitteista (Imatran Vuokra-asunnot Oy)	Lainanhoitokate	Lähtötaso: 1,08 Tavoitetaso: yli 1,15	Toteutui alle lähtötason (0,93)
Hyvän taloudellisen aseman saavuttaminen (Mitra Management Oy)	Lainanhoitokate	Lähtötaso: 0,83 Tavoitetaso: yli 1,0	Lainanhoitokate: 0,71 %

Yhteenveto ei-toteutuneista tavoitteista

Vuonna 2025 kaikkia toiminnallisia tavoitteita ei saavutettu. Tavoitteiden toteutumiseen vaikuttivat muun muassa tavoitteen asetteluun ja mittaristoon liittyvät puutteet sekä se, ettei kaikista tavoitteista ollut käytettävissä toimintakertomuksessa tavoitetason mukaista raportointia. Joissakin tapauksissa tavoitteiden mittarina ollut selvitystä tai tutkimusta ei toteutettu arviointivuonna tavoitteen mukaisesti. Lisäksi osassa tavoitteista vastuualueen tai konserniyhtiön mahdollisuudet vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen ovat olleet rajalliset.

Strategisen tavoitteen *Monipuoliset asumismahdollisuudet* alle asetetut toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet. Asuntopoliitiikan rakenteelliset ratkaisut sekä uuden asuntopoliittisen ohjelman laatiminen katsottiin tarkoituksenmukaiseksi siirtää uusiin strategisiin linjauksiin kytkeytyviksi.

Yksittäisten hankkeiden osalta tavoitteiden toteutumista viivästyttivät myös poliittinen päätöksenteko ja kaupungin taloudellinen tilanne. Esimerkiksi uimahallin peruskorjauksen valmistelu viivästy, mutta asiasta saatiin kaupunginvaltuuston päätös vasta maaliskuussa 2026. Yrittäjämyyntisyyteen liittyvistä tavoitteista osa jäi saavuttamatta, koska niihin sisältyi mittareita, joihin pystyttiin vaikuttamaan vain välillisesti, kuten asiakasyritysten liikevaihdon kehitys.

Tarkastuslautakunnan arvio

Konsernin sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025 jäi kokonaisuutena vaillinaiseksi. Konsernissa asetetuista tavoitteista hieman yli puolet toteutui, kun taas noin viidennes jäi toteutumatta. Tavoitteiden toteutumisessa oli merkittäviä eroja emokaupungin ja konserniyhtiöiden välillä. Tavoitteiden arviointia heikensivät osin puutteelliset tavoitemäärittelyt ja toimintakertomuksen raportointi toteutumisesta.

Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat edistäneet kaupunkistrategian kärkien toteutumista osittain. Parhaiten toteutui strateginen kärki *Kaikki mukana, hyvä elämä ja palvelut kaikille ikäryhmille*, jonka tavoitteista merkittävä osa saavutettiin. Toiminnalliset tavoitteet kohdistuivat määrällisesti eniten strategiseen kärkeen *Huippuosaamisen Imatra*. Osaan strategisista kärjistä oli asetettu vain vähän toiminnallisia tavoitteita, mikä heikentää kokonaisarviota siitä, miten tasapainoisesti ja kattavasti talousarvion tavoitteet ovat tukeneet koko kaupunkistrategian toteutumista.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään jatkossa huomiota strategian valmistelun ja päivittämisen aikatauluun. Strategiasta päättäminen valtuustokauden alussa voi tukea paremmin talousarvion valmistelua, edistää tavoitteiden selkeytymistä sekä osaltaan vahvistaa valtuuston ohjausroolia ja yhteistä sitoutumista strategiaan linjauksiin.

4.2 Konsernin ja emon taloudellinen asema

Tarkastuslautakunta on arvioinut konsernin ja emon taloudellista asemaa kokouksissaan. Arviointi on perustunut konsernin vuoden 2025 toimintakertomukseen sekä vastuuhenkilöiden esityksiin konsernin taloudesta.

Konsernin tilinpäätös tilikaudelta 2025 oli 1,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Emon tilinpäätös oli alijäämäinen 2,9 miljoonaa euroa. Konsernin vuosikate oli 20,9 miljoonaa euroa pienentyen edellisestä vuodesta 4,3 miljoonaa euroa. Emon vuosikate puolestaan oli 7,7 miljoonaa euroa ja pienentyi edelliseen vuoteen nähden 5,7 miljoonaa euroa. Konsernin poistot olivat 22,1 miljoonaa euroa, joten konsernin vuosikate ei aivan riittänyt poistojen kattamiseen. Emolla poistot olivat 10,5 miljoonaa euroa, eli myöskään emon vuosikate ei riittänyt poistojen kattamiseen.

Konsernin taseen kertynyt ylijäämä oli 55,4 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa. Kertynyt ylijäämä oli asukasta kohden 2 273 euroa. Emon kertynyt ylijäämä oli 69,2 miljoonaa euroa, joka oli asukasta kohden 2 820 euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 31,6 prosenttia, joka oli lähes samalla tasolla kuin vuonna 2024. Emon omavaraisuusaste oli 46,1 prosenttia (47,8 prosenttia vuonna 2024).

Konsernin investointien tulorahoitusprosentti oli 98,2 vuonna 2025 parantuen edellisestä vuodesta kymmenellä prosenttiyksiköllä. Sen sijaan emon prosentti oli 59,2 heikentyen edellisestä vuodesta liki viisikymmentä prosenttiyksikköä. Kyseinen tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Emon tulorahoitus ei ole riittänyt investointien kattamiseen, vaan investointeja on rahoitettu lainanotolla. Investoinnit sisältävät myös tytäryhtiöiden avustamisen.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti (186,6) aleni hiukan vuodesta 2024 (190,4). Tunnusluku kertoo sen, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Emon suhteellinen velkaantuneisuusprosentti oli 158,8 kasvaen vuodesta 2024 (154,5).

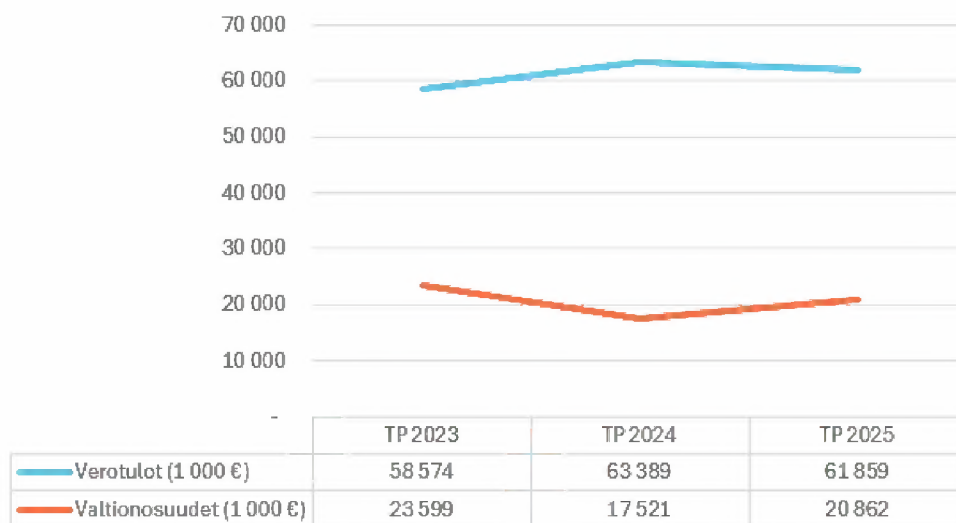
Tuloslaskelman ja taseen tunnuslukujen vertailukelpoisuutta eri vuosien välillä voi heikentää tilikausien kertaluonteiset erät.

4.2.1 Toimintakulut, toimintakate ja investoinnit

Konsernin toimintakulut olivat 117,4 miljoonaa euroa kasvaen 3,7 miljoonaa euroa vuodesta 2024. Emon toimintakulut olivat 93,2 miljoonaa euroa kasvaen 7,7 miljoonaa euroa vuodesta 2024. Toimintakulujen kasvuun ovat vaikuttaneet muun muassa TE-uudistus sekä yleisten virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkkojen yleiskorotukset.

Konsernin toimintakate oli -69,2 miljoonaa euroa heikentyen edellisestä vuodesta neljä miljoonaa euroa (kuusi prosenttia). Emon toimintakate oli -74,2 miljoonaa euroa ja se heikentyi 7,4 miljoonaa euroa (11,2 prosenttia) edellisvuodesta. Emon toimintakatteen heikentyminen on enemmän kuin kuntien ja kuntayhtymien toimintakatteen heikentyminen Suomessa keskimäärin (7,8 prosenttia Kuntaliiton tilinpäätösanalyysi).

Seuraavassa esitetään verotulojen ja valtionosuuksien kehitys vuosina 2023–2025.

Kuvio 11: Kaupungin verotulojen ja valtionosuuksien kehitys v. 2023–2025

Aikavälillä 2023–2025 ovat verotulot kasvaneet 3,3 miljoonaa euroa, mutta valtionosuudet sitä vastoin pienentyneet 2,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 verotulot vähenivät vuoteen 2024 nähden 1,5 miljoonaa euroa, valtionosuudet puolestaan kasvoivat 3,4 miljoonaa euroa.

Taulukko 9. Emon toimintakulujen kehitys menolajeittain vuodesta 2023 vuoteen 2025

Emo					
1 000 €	2023	2024	2025	Muutos	Muutos (%)
Henkilöstökulut	38 071	37 766	39 056	985	2,6
Palvelujen ostot	26 266	26 479	29 236	2 970	11,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 409	3 654	3 399	- 10	-0,3
Avustukset	3 784	4 155	7 341	3 557	94,0
Muut toimintakulut	14 457	14 657	14 154	-303	-2,1
Toimintakulut yht.	85987	86711	93186	7199	8,4

Aikavälillä 2023–2025 ovat emon toimintakulut kasvaneet yhteensä 7,2 miljoonaa euroa (8,4 prosenttia). Toimintakulujen kasvu on henkilöstökuluissa ollut 985 000 euroa (2,6 prosenttia). Vuonna 2024 henkilöstökulut pienenevät edellisvuodesta, mutta vuonna 2025 henkilöstökulujen kasvu vuoteen 2024 nähden oli 1,29 miljoonaa euroa. Palvelujen ostoissa ja avustuksissa on kasvu johtunut pääosin vuonna 2025 toteutetusta TE-uudistuksesta.

Taulukko 10. Yhtiöiden toimintakulujen kehitys menolajeittain vuodesta 2023 vuoteen 2025

Yhtiöt	2023	2024	2025	Muutos	Muutos (%)
Materiaalit ja palvelut	21 229	20 298	18 117	-3 112	-14,7
Henkilöstökulut	7 138	7 221	5 900	-1 238	-17,3
Poistot ja arvonalentumiset	8 801	8 282	10 531	1 730	19,7
Liiketoiminnan muut kulut	20 795	19 717	18 714	-2 081	-10,0
Yht.	57 963	55 518	53 262	-4 701	-8,1

Yhtiöiden toimintakulut ovat pienentyneet vuodesta 2023 vuoteen 2025 yhteensä 4,7 miljoonaa euroa (8,1 prosenttia), johon on vaikuttanut muun muassa konsernin sisäiset siirrot. Yhtiöiden poistojen ja arvonalentumisten kasvu on johtunut pääosin Imatran Toimitilat Oy:n ja Imatran Vuokra-asunnot Oy:n palvelutuotannon ulkopuolelle jääneiden kohteiden purkamisesta.

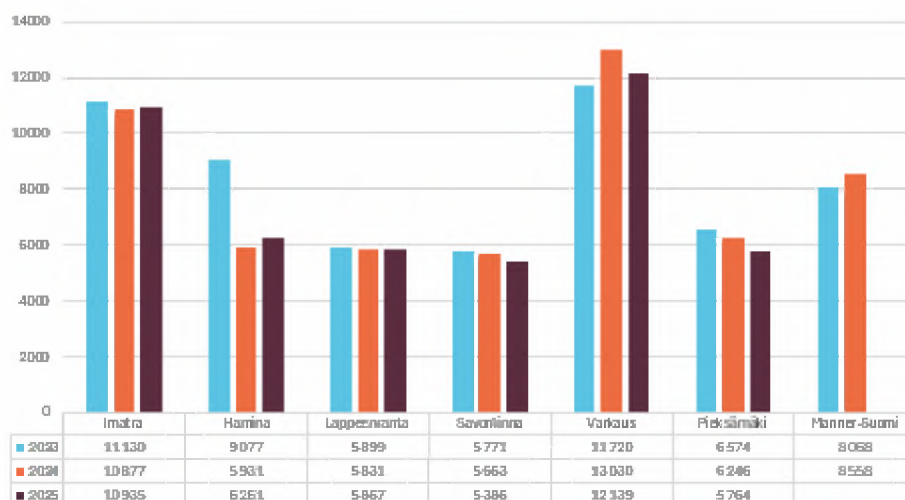
4.2.2 Lainakanta, rahoituskulut ja korjausvelka

Konsernin lainakanta pienentyi lähes miljoonalla eurolla ollen tilinpäätöksessä 241,9 miljoonaa euroa. Lainakannan pieneminen oli pääosin seurausta pitkäaikaisten lainojen vähennyksistä (24,1 miljoonaa euroa), kun pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen lisäys oli 22,9 miljoonaa euroa. Lainakannan pienemiseen vaikuttaneita tekijöitä olivat Imatran Lämpö Oy:n, Mitra Management Oy:n ja Imatran Vuokra-asunnot Oy:n normaalit lainakantaan liittyvät lyhennykset. Lisäksi Imatran Vuokra-asunnot Oy maksaa kohteiden purkujen yhteydessä jäljellä olevat kohteiden lainakannat pois.

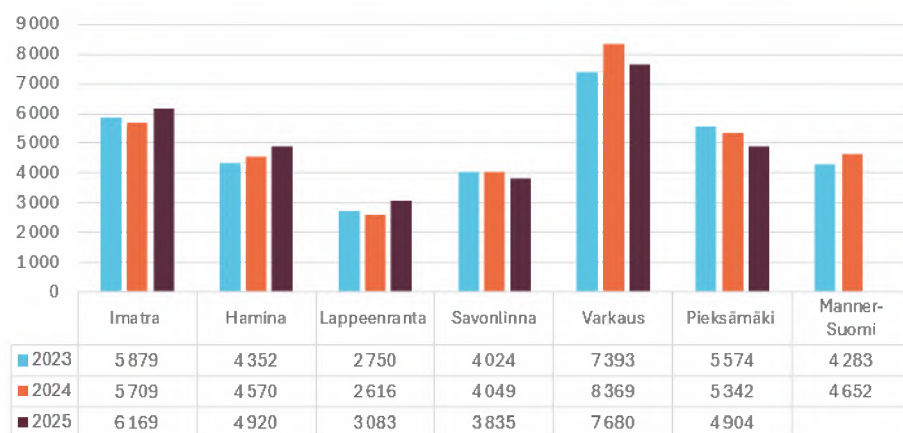
Emon lainakanta kasvoi 7,7 miljoonaa euroa ja oli tilinpäätöksessä 134,2 miljoonaa euroa. Lainanottoa tarvittiin pääasiassa Mitra Management Oy:n pääomasijoitukseen ja kolmen asunto-osakeyhtiön (osaomistusasunnot) ostamiseen (kaupunginvaltuusto 10.11.2025 § 96).

Konsernilla oli lainaa ja vuokravastuita 10 935 euroa/asukas lisääntyen 58 euroa/asukas vuoden 2024 tilinpäätöksestä. Emolla lainat ja vuokravastuut olivat 6 169 euroa/asukas, kasvua edellisvuodesta oli 460 euroa/asukas.

Seuraavissa kaavioissa on vuosilta 2023–2025 esitetty konsernin ja emokaupungin lainat ja vuokravastuut asukasta kohden Imatralla ja vertailukaupungeissa. Huomioitavaa on, että manner-Suomen vuoden 2025 keskiarvolukua ei ollut saatavilla arviointiajankohtana.

Kuvio 12. Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas, Imatra ja vertailukunnat v. 2023–2025

Kuvio 13. Emokaupungin lainat ja vuokravastuut €/asukas, Imatra ja vertailukunnat v. 2023–2025

Sekä konsernin että emon asukaskohtaiset lainat ja vuokravastuut ovat Imatralla olleet tarkasteluvuosina korkeammat kuin manner-Suomessa keskimäärin sekä vertailukunnissa, Varkautta lukuun ottamatta.

Laskennallinen korjausvelka

Laskennallinen korjausvelka tarkoittaa sitä investointi- tai rahamäärää, joka tarvittaisiin, jotta omaisuuserä saatettaisiin sille määritellyn hyväksyttävään kuntotasoon. Käsite kuvaa pitkän ajan aikana kertynyttä kunnossapidon ja korjausten tarvetta.

Koko konsernin tason laskennallista korjausvelkaa ei ole saatavilla. Kaupungin korjausvelkalaskenta on toteutettu kaupunki-infran osalta vuonna 2022, jolloin katu- ja vesihuoltoverkoston laskennalliseksi korjausvelaksi todettiin katuverkoston osalta 77 milj. euroa ja vesihuoltoverkoston osalta 91 milj. euroa eli yhteensä 168 milj. euroa. Imatran Vedeltä saadun tiedon perusteella vesilaitosten korjausvelkaa on pienentänyt puhdistamon saneeraus, mutta verkostojen osalta korjausvelka on kasvanut.

Kaupungin suoraan omistamien kiinteistöjen osalta korjausvelkalaskentaa ei ole tehty, mutta Imatran Toimitilat Oy:n omistamien ja kaupungin käytössä olevien kiinteistöjen laskennallinen

korjausvelka on kartoitettu vuonna 2025. Laskennallista korjausvelkaa näissä kiinteistöissä on selvityksen perusteella 48 milj. euroa.

4.2.3 Tytäryhteisöjen avustaminen

Osana tarkastuslautakunnan konsernin tuloksellisuuden arviointia tarkasteltiin tytäryhtiöiden ja emon välisiä rahoitus- ja omaisuusjärjestelyjä sekä omavelkaisia takauksia. Rahoituksia on myönnetty pääosin kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätöksin. Seuraavassa yhteenveto vuonna 2025 tehdyistä päätöksistä, joilla konserniyhtiöille on myönnetty pääomалainoja ja -sijoituksia sekä muita rahoitusjärjestelyjä. Rahoitukset ovat osin kohdistuneet useille eri vuosille.

Taulukko 11. Konserniyhtiöiden ja emon väliset rahoitusjärjestelyt v. 2025

Yhtiö	Pääomалaina	Omavelkainen takaus	Muu järjestely	Yhteensä
Imatran Vuokra-asunnot Oy			1 830 298	1 830 298
Mitra Management Oy + alakonserni	9 250 000		4 701 070	13 951 070
Imatran Lämpö Oy				
Imatran Toimitilat Oy				
Imatran Kiinteistö- ja aluepalvelu Oy				
Yht.	9 250 000		6 531 368	15 781 368

Valtuusto (10.11.2025 § 96) päätti myöntää Mitra Management Oy:lle pääomasijoituksia ja -lainoja yhteensä 9,25 miljoonaa euroa. Summa koostui 4,0 miljoonan euron sijoituksesta sijoitettuun vapaaseen omaan pääomaan sekä pääomалainoista vuosille 2026–2028 (enintään 1,75 miljoonaa euroa vuodessa, yhteensä 5,25 miljoonaa euroa).

Muita omaisuusjärjestelyjä valtuusto päätti tehdä Mitra Management Oy:n ja emon välillä yhteensä 4,3 miljoonalla eurolla. Edellä mainitulla päätöksellä kaupunki osti yhtiöltä kolmen asunto-osakeyhtiön (osaomistusasunnot) huoneistojen hallintaan oikeuttavat osakkeet. Lisäksi Mitra Management Oy on pyytänyt kaupunginhallitukselta ennakkokannanoton ostaakseen vähemmistöosuuden Kiinteistö Oy Pietarintiestä. Päätöksen (19.5.2025 § 141) perusteella kauppahinta oli yhteensä 401 070 euroa ja osakekaupan toteuttamiseksi yhtiö tarvitsi omistajan myöntämän väliaikaisrahoituksen. Emo on rahoittanut edellä mainitut järjestelyt lainanotolla.

Kaupunginhallitus on myöntänyt Imatran Vuokra-asunnot Oy:lle purkuavustuksia yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Avustuksista 989 298 euroa päätettiin myöntää 3.3.2025 (§ 68) ja lisäksi 841 000 euroa 8.12.2025 (§ 294) vuodelle 2026. Purkuavustukset on rahoitettu osin toimintatuotoilla ja osin lainanotolla.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tilikaudella 2025 konsernin taloudellinen asema muodostui kokonaistarkastelun perusteella kohtalaiseksi. Konsernin tulos ja rahoitusasema mahdollistivat toiminnan jatkuvuuden. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että joidenkin konserniyhteisöjen taloudellinen kehitys vaikuttaa heikentävästi emokaupungin taloudelliseen liikkumavaraan nyt ja myös tulevana vuosina.

Konsernin lainamäärän ollessa suuri korkojen nousu aiheuttaa konsernissa merkittävän taloudellisen riskin. Taloudellisen liikkumavaran pienentyessä mahdollisuudet jo syntyneen laskennallisen korjausvelan pienentämiseen ja tarvittaviin uusiin investointeihin vähenevät.

Imatran kaupungin ikärakenne ja työttömyystilanne ovat keskeisiä tekijöitä valtionosuuksien määräytymisessä ja verotulojen kehityksessä. Näiden tulorahoituserien negatiivinen kehitys muodostaa merkittävän taloudellisen riskin kaupungin pitkän aikavälin tulorahoitukselle.

Valtionosuusjärjestelmä ohjaa rahoitusta vahvasti ikäluokkiin perustuvien laskennallisten kriteerien kautta, erityisesti lasten, nuorten ja työikäisen väestön määrän perusteella, sekä osin ikääntymiseen liittyvien palvelutarpeiden kautta. Imatran väestörakenne on painottunut ikääntyneisiin ikäluokkiin ja työikäisen väestön määrä on pienentynyt. Tämä kehitys vaikuttaa epäedullisesti kaupungin peruspalvelujen valtionosuuden laskennallisiin perusteisiin, erityisesti perusopetukseen, varhaiskasvatukseen ja työikäiseen väestöön sidottuihin rahoituseriin. Tämä altistaa kaupungin talouden rakenteelliselle epätasapainolle, mikäli väestökehityksen vaikutuksia ei riittävän ajoissa huomioida talouden suunnittelussa.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Konserniin liittyvien velkojen, takausten ja muiden vastuiden kehitys edellyttää aktiivista seurantaa, sillä ne sisältävät taloudellisia riskejä. Lisäksi valtuustolta vaaditaan ennakoivaa ja rohkeaa päätöksentekoa.

4.2.4 Taloudellinen asema tunnusluvuin tarkasteltuna

Emokaupungin ja konsernin taloudellista asemaa on arvioitu talouden tunnuslukujen näkökulmasta vuosina 2023–2025. Tunnuslukujen kehityksen seuranta on tehty hyvinvointialueuudistuksen jälkeiseen kaupunkikonserniin, jotta arviointia pystytään pääosin tekemään vertailukelpoisten lukujen perusteella.

Talouden tunnuslukujen kehitys on esitetty vuodesta 2023 vuoteen 2025. Niiden tunnuslukujen osalta, jotka ovat heikentyneet on muutos merkitty punaisella ja jos kehitys on ollut positiiviseen suuntaan, merkintä on vihreällä.

Taulukko 12. Emokaupungin talouden tunnuslukujen kehitys v. 2023–2025

Emo	2023	2024	2025	Muutos 23->25	
Toimintakulut 1 000 €	84 478	85 451	93 186	6 710	↓
Toimintakate 1 000 €	-63 691	-66 739	-74 178	-10 487	↓
Vuosikate 1 000 €	17 539	13 443	7 723	-9 816	↓
Tilikauden yli/alijäämä 1 000 €	4 540	3 139	2 874		
Lainakanta 1 000 €	129 087	126 510	134 232	5 145	↓
Lainat €/asukas	5 180	5 116	5 505	325	↓
Korko- ja muut rahoituskulut 1 000 €	1 858	2 594	2 324	466	↓
Lainat ja vuokravastuut 1 000 €	146 502	141 190	150 423	3 921	↓
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	5 358	5 709	6 169	784	↓

Emokaupungin taloudellinen asema on tarkastelujaksolla 2023–2025 heikentynyt. Kokonaisuutena arvioiden emon taloudellinen kehitys osoittaa rakenteellista epätasapainoa, jossa toimintamenojen kasvu ei ole ollut suhteessa käytettävissä olevaan tulorahoitukseen.

Toimintakulut ovat kasvaneet noin kymmenellä prosentilla ja toimintakate on samalla heikentynyt yli 10 milj. eurolla, joka voi johtaa käyttötalouden tasapaino-ongelmaan. Tulorahoitusta kuvaava vuosikate on alentunut olennaisesti ja tilikauden tulos on kääntynyt vuonna 2025 alijäämäiseksi. Velkamäärä on kasvanut euromääräisesti maltillisesti, mutta lainat ja vuokravastuut asukasta kohden ovat nousseet, mikä yhdessä heikentyneen vuosikatteen ja rahoituskulujen nousun kanssa

kaventaa kaupungin taloudellista liikkumavaraa. Asukaskohtaisia tunnuslukuja vertailtaessa tulee lisäksi huomioida, että kaupungin asukasmäärän pienentyessä velkataakan jakajia on myös vähemmän.

Taulukko 13. Konsernin talouden tunnuslukujen kehitys v. 2023–2025

Konserni	2023	2024	2025	Muutos 23->25	
Toimintakulut 1 000 €	112 413	113 692	117 359	4 946	↓
Toimintakate 1 000 €	-62 544	-65 174	-69 211	-6 667	↓
Vuosikate 1 000 €	28 009	25 189	20 926	-7 083	↓
Tilikauden yli/alijäämä 1 000 €	4 707	5 247	-1 327		
Lainakanta 1 000 €	247 798	242 807	241 915	-5 883	↑
Lainat €/asukas	9 944	9 819	9 921	-23	↑
Korko- ja muut rahoituskulut 1 000 €	5 296	5 580	5 179	-117	↑
Lainat ja vuokravastuut 1 000 €	277 344	268 973	266 654	-10 690	↑
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	11 130	10 877	10 935	-195	↑

Konsernin taloudellinen asema on lyhyellä aikavälillä vakaa, mutta kehityssuunta on huolestuttava. Ilman menokasvun hillintää ja rakenteellisia uudistuksia tulo-rahoituksen riittävyys heikkenee myös konsernissa edelleen, jolloin investointi- ja riskinsietokyky alenevat.

Tarkastuslautakunnan arvio

Emon ja konsernin taloudellinen kehitys on vuosina 2023–2025 kokonaisuutena heikentynyt. Erityisesti emokaupungin talous ei enää ole ollut tasapainossa tarkasteluajanjaksolla.

Emokaupungin heikentynyt taloudellinen tilanne muodostaa keskeisen riskin konsernin pitkän aikavälin taloudelliselle kestävyydelle ja investointikyvyille. Ilman konsernin talouden tasapainottamista ja menokasvun hallintaa on olemassa vaara, että konsernin nykyinen rahoitusasema heikkenee edelleen tulevina vuosina.

Emokaupungin asema on heikentynyt muun muassa toimintakulujen kasvun, velkarahalla tehtyjen investointien ja tytäryhtiöiden avustamisen vuoksi. Emon tulorahoituksen heikkeneminen valtionosuuksien ja verotulojen vähenemisen myötä lisäävät painetta veronkorotuksiin.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunta kehottaa entistä rohkeampaan konsernirakenteen tarkasteluun ja konsernin päällekkäisten toimintojen poistamiseen taloudellisen ja toiminnallisen tehokkuuden saavuttamiseksi. Lisäksi tulee arvioida mitä lisäarvoa on nykyisestä konsernirakenteesta.

Lisäksi suositellaan menokasvun hillintää konsernitasolla, talouden tasapainotusta ilman toimintakatteen heikkenemistä ja velkaantumisen kehityksen kääntämistä laskuun. Talouden sopeuttamistoimien tulee painottua menojen rakenteelliseen hallintaan, toiminnan tehostamiseen ja investointien kriittiseen priorisointiin, jotta kaupungin taloudellinen kestävyys ja rahoitusasema vahvistuvat pitkällä aikavälillä.

4.2.5 Taloudellinen asema suhteessa kriisikuntakriteereihin

Kunnan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja niin, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (kuntalaki 110 §).

Arviointimenettely (kuntalaki 118 §) voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa. Lisäksi menettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä

konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Jos raja-arvot täyttyvät kuntalaissa säädetyllä tavalla, tulee kunnan ja valtion yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi.

Kuntalaki määrittelee tunnusluville raja-arvot sellaisten tilanteiden tunnistamiseksi, joissa kuntakonsernit ovat lähellä raja-arvojen täyttymistä. Väljempien raja-arvojen tähtyminen ei vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen. Jos väljemmät raja-arvot täyttyvät, olisi kuntakonsernin kiinnitettävä erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

Seuraavassa tarkastellaan Imatran kaupunkikonsernin taloudellista tilannetta suhteessa kriisikuntakriteerien raja-arvoihin. Raja-arvot ovat vielä vuoden 2024 arvoja, sillä päivitykset lukuihin saadaan myöhemmin keväällä.

Taulukko 14. Imatran kaupunkikonsernin tunnusluvut suhteessa kriisikuntakriteereihin (raja-arvot vuodelta 2024, vuoden 2025 raja-arvot julkaistaan myöhemmässä ajankohdassa)

	Imatran kaupunkikonserni			Manner-Suomi	
	TP 2025	TP 2024	TP 2023	TP 2024	TP 2023
Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia	94,6 %	127,1 %	120,4 %	128,8 %	140,4 %
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	8,60 %	8,60 %	7,36 %	7,46 %	7,43 %
Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla	10 935	10 877 (12 837 raja-arvo)	11 130 (12 100 raja-arvo)	8 552	8 067
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	0,74	0,86	0,93	1,13	1,32

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta on arvioinut konsernin taloudellista tilaa suhteessa kuntalain mukaisiin kriisikuntakriteereihin käytettävissä olevien konsernitason tunnuslukujen perusteella, käyttäen vuoden 2024 raja-arvoja. Kertynyttä alijäämää ei konsernilla ole.

Kaupunkikonsernin vuosikate on tarkastelujaksolla kattanut poistot vuosina 2023 ja 2024. Vuonna 2025 vuosikatteen ja poistojen suhde heikkeni edellisvuosiin verrattuna, mutta oli edelleen hieman yli kriisikuntakriteerinä pidetyn 80 prosentin rajan.

Tuloverorasitus on kuitenkin valtakunnallisesti vertaillen korkeampi kuin maan keskiarvo, mutta ei ylitä kriisikuntakriteerin raja-arvoa vuodelta 2024.

Asukasta kohden laskettu kaupungin konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä on selvästi koko maan keskiarvoa korkeampi. Vuonna 2023 taso jäi niukasti alle varsinaisen kriisikuntakriteerin raja-arvon, mutta velkataso on säilynyt korkeana myös vuosina 2024 ja 2025. Velkaantuneisuus muodostaa kaupungin taloudessa keskeisen riskitekijän.

Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on heikentynyt tarkasteluajanjaksolla ja alitti vuonna 2025 kriisikuntakriteerinä käytetyn 0,8 raja-arvon.

Kokonaisuutena arvioiden kaupunkikonserni ei vielä täytä useampia kriisikuntakriteerejä samanaikaisesti. Talouden kehityssuunta on kuitenkin heikkenevä, ja erityisesti konsernin velkataso sekä lainanhoitokyvyn heikentyminen lisäävät riskiä kriisikuntakriteerien täyttymiseen lähivuosina.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunta korostaa, että talouden suunnittelun lähtökohtana tulee olla ennakoivuus. Talouden tasapainon heikkeneminen ja riski kriisikuntakriteerien täyttymisestä tulee tunnistaa ajoissa, jotta kaupunki voi nopeammin itse ryhtyä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talouden tasapainottamiseen ja velkaantumisen hillitsemiseen tähtäävät toimenpiteet ovat keskeisessä roolissa kaupungin talouden ohjauksessa ja päätöksenteossa.

5 Muut arvioinnit

Tarkastuslautakunnan valtuustokauden arviointisuunnitelman mukaisesti on tehty ensimmäisen toimintavuoden aikana arviointia sivistys- ja hyvinvoinnin vastuualueella. Arvioinnit ovat keskittyneet opetus- ja nuorten palveluihin ja varhaiskasvatuspalvelualueelle. Arviointikäyntejä tehtiin varhaiskasvatuksen Mansikkalan yksiköihin, sekä perusopetuksessa Kosken koululle ja lukio-opetuksen ja nuorten palvelujen osalta Mansikkalan koulukeskukseen. Käynneille osallistui palvelualueiden päälliköitä, esihenkilöitä ja muuta henkilöstöä. Tarkastuslautakunnan arviointien havaintojen pohjalta lautakunta järjesti keskustelutilaisuuden sivistys- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtajien kanssa 17.2.2026.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakulut ovat vuoden 2025 tilinpäätöksessä olleet 54,4 miljoonaa euroa, joka on 58,4 prosenttia koko kaupungin toimintakuluista (93,2 miljoonaa euroa). Opetus- ja nuorten palvelujen toimintakulut (31,8 miljoonaa euroa) olivat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakuluista 58,5 prosenttia ja koko kaupungin toimintakuluista yli kolmannes (34,1 prosenttia). Varhaiskasvatuspalvelujen toimintakulut (10,9 miljoonaa euroa) olivat kaupungin toimintakuluista 11,7 prosenttia ja sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakuluista 20 prosenttia.

Suomessa on lasten ja nuorten (0–18-vuotiaiden) määrä vähentynyt pitkään. Määrän vähenemisen keskeinen syy on laskeva syntyvyys. Syntyneiden määrä ei ole Suomessa vähentynyt tasaisesti vuosittain, mutta pitkän aikavälin trendi on ollut selvästi laskeva.

Imatran kaupungin väestökehitykselle on lasten ja nuorten määrän merkittävä väheneminen ollut tunnusomaista. Syntyneiden vuosittainen määrä on viimeisen 15 vuoden aikana vähentynyt noin sadalla lapsella. Väestöennusteiden mukaan syntyneisyys tulee Imatralla vähenemään edelleen seuraavien 20 vuoden aikana.

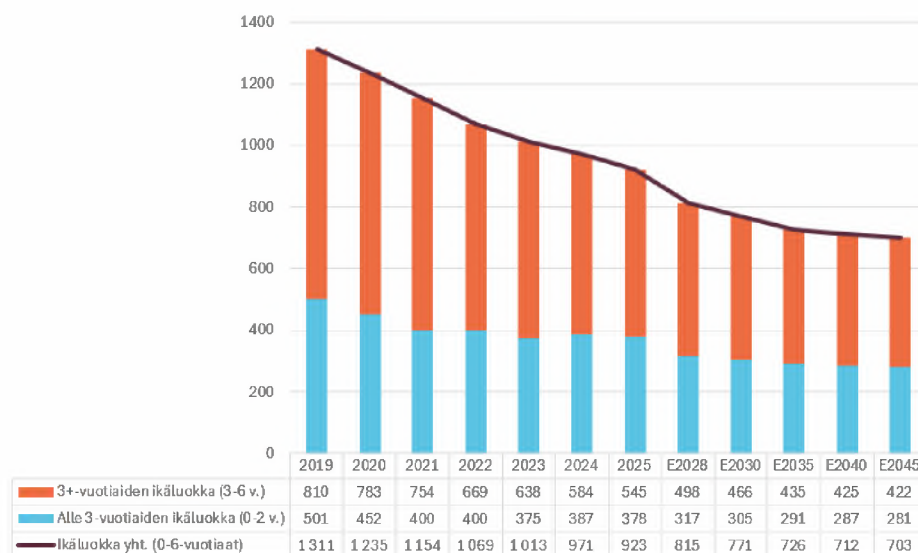
Väestörakenteen muutokset asettavat osaltaan kunnille haasteita lasten ja nuorten peruspalvelujen tuottamisessa ja rahoittamisessa. Sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen järjestämisen kustannukset kunnille ovat nousseet. Kuntien tiukentuvassa taloustilanteessa joudutaan tekemään sopeutustoimia ja koska varhaiskasvatus ja opetuspalvelut ovat merkittäviä palveluja kunnan talouden kokonaisuudessa, sopeutuspaineet kohdistuvat myös näihin palveluihin huomioiden myös ikäluokkien pieneneminen.

5.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö on ollut voimakkaassa muutoksessa. Lapsimäärä on vähentynyt merkittävästi jo usean vuoden ajan ja väestöennusteen mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä laskee edelleen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Arvioinnissa on tarkasteltu erityisesti palveluverkon laajuutta, lapsimäärän kehitystä sekä talouden hallintaa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Ikäluokat ja lapsimäärä palvelujen piirissä

Seuraavassa kuviossa esitetään varhaiskasvatusikäisten lasten (0–6-vuotiaat) **ikäluokan** koko vuosilta 2019–2025 sekä Tilastokeskuksen vuoden 2024 ennuste ikäluokan koosta vuoteen 2045. Tiedot esitetään erikseen alle kolmivuotiaiden ja kolme vuotta täyttäneiden osalta, koska säädösten edellyttämä henkilöstötarve varhaiskasvatuksen järjestämisessä poikkeaa näiden ikäryhmien välillä.

Kuvio 14. Varhaiskasvatusikäiset v. 2019–2025 ja ennuste vuoteen 2045

Kaupunginhallituksen vuonna 2019 vahvistamien varhaiskasvatuksen palveluverkkolinjausten jälkeen on varhaiskasvatusikäisten ikäluokka pienentynyt 388 lasta (30 prosenttia) vuodesta 2019 vuoteen 2025. Alle kolmivuotiaiden määrä on vähentynyt 123 lasta (25 prosenttia) ja kolme vuotta täyttäneiden määrä 265 lasta (33 prosenttia). Varhaiskasvatuspalveluja tarvitseva 0-6-vuotiaiden ikäluokka edustaa 3,8 prosenttia koko Imatran väestömäärästä. Ennusteen perusteella varhaiskasvatusikäisten määrä vähenee vuodesta 2025 vielä 152 lasta (16 prosenttia) vuoteen 2030 mennessä. Ikäluokka tulee pienemään ennusteen perusteella vuodesta 2025 vuoteen 2045 yhteensä 220 lasta (24 prosenttia).

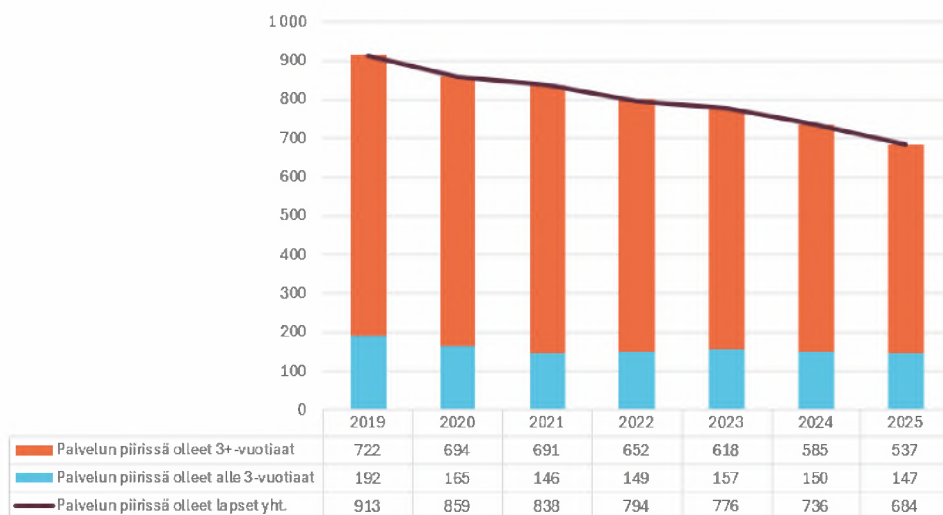
Syntyvyys on Imatralla ollut pääosin laskusuuntainen. Seuraavassa syntyneiden lasten määrä vuosina 2019–2025 ja ennuste nollavuotiaiden määrästä vuoteen 2045.

Kuvio 15. Syntyneet v. 2019–2025 ja ennuste v. 2045

Vuonna 2025 syntyi 129 lasta, joka on seitsemän lasta enemmän kuin kahtena edellisvuonna. Ennusteen perusteella vuonna 2030 kaupungissa tulee olemaan 98 nollavuotiaista, joka on 31 lasta (24 prosenttia) vähemmän kuin syntyneiden määrä vuonna 2025. Vuonna 2045 tulee nollavuotiaita olemaan ennusteen mukaan 90 lasta, vuoteen 2025 verrattuna 39 lasta (30 prosenttia) vähemmän. Vuonna 2026 on tammi–maaliskuun aikana syntynyt ennakkotiedon mukaan 14 lasta. Tämä on 17 lasta vähemmän kuin vuoden 2025 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana, jolloin syntyi 31 lasta.

Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olleiden lasten määrä on laskenut Imatralla, johtuen ikäluokan pienenemisestä. Seuraavassa kuviossa esitetään vuosilta 2019–2025 palvelujen piirissä olleiden lasten määrä. Lasten määrä palvelujen piirissä vaihtelee toimintakauden aikana merkittävästi ja esitetyt lapsimäärät ovat keskiarvoja kunkin vuoden kaikkien kuukausien viimeisten päivien määrästä. (Lähde: Palvelualueen tilastot)

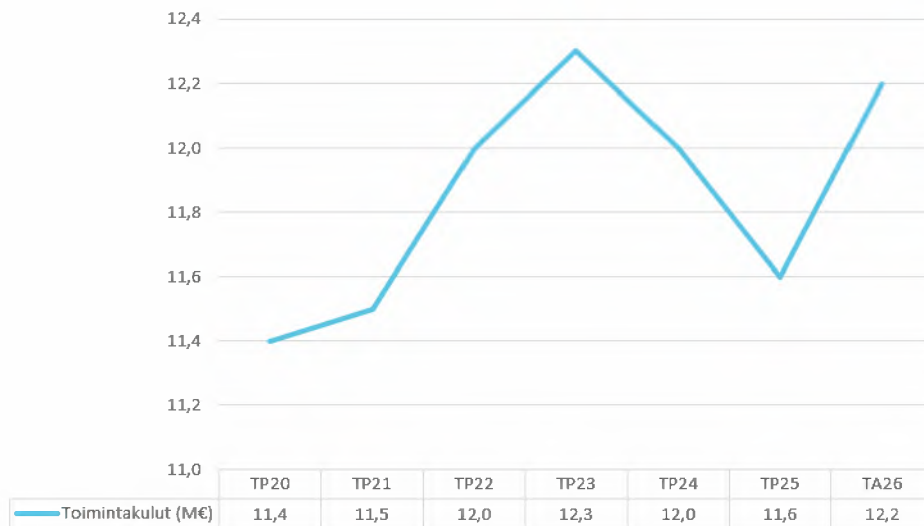

Kuvio 16. Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olleet lapset keskimäärin v. 2019–2025

Vuodesta 2019 vuoteen 2025 on palvelujen piirissä olevien lasten määrä vähentynyt 229 lasta (25 prosenttia). Alle kolmivuotiaiden määrä on vähentynyt 45 lasta (23 prosenttia) ja kolme vuotta täyttäneiden määrä 185 lasta (26 prosenttia).

Toimintakulujen kehitys

Seuraavassa esitetään toteutuneiden **bruttotoimintakulujen** kehitys vuosina 2020–2025. Rahanarvon muutosta ei ole huomioitu.

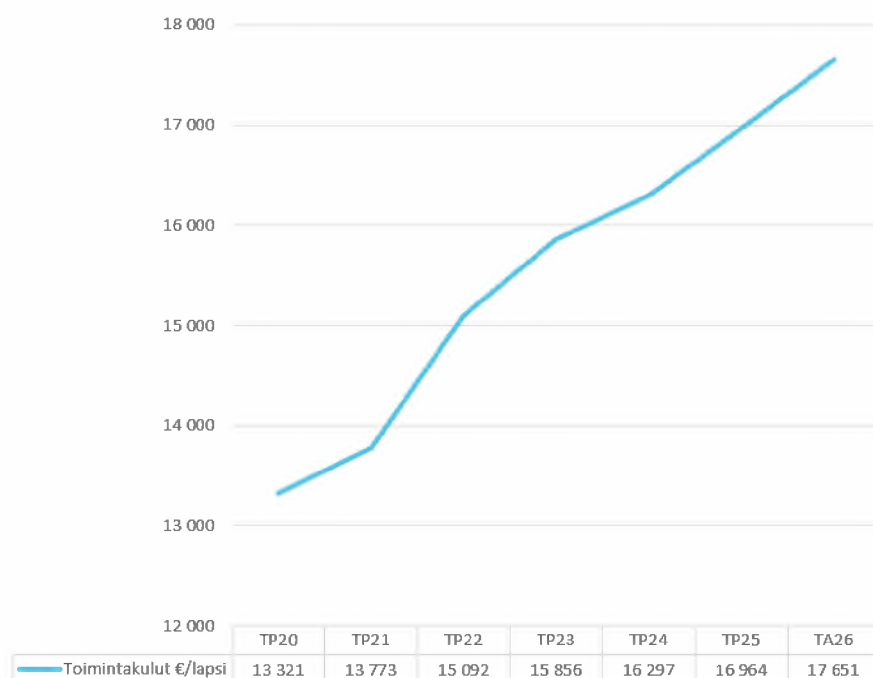

Kuvio 17. Varhaiskasvatustalouden toimintakulut v. 2020–2025 ja talousarviossa 2026

Toimintakulut ovat vuodesta 2020 vuoteen 2025 kasvaneet 0,2 miljoonaa euroa (kaksi prosenttia). Palvelujen piirissä olevien lasten määrä on vastaavalla ajanjaksolla kuitenkin pienentynyt 20 prosenttia. Vuoden 2026 talousarvioon hyväksytyt toimintakulut ovat 0,6 miljoonaa euroa korkeammat kuin vuoden 2025 toteutuneet toimintakulut. Toimintakulutarkastelu sisältää myös hanketoiminnan kulut. Hanketoiminnan kuluja kattavat hankkeista saadut tulot, jotka pienentävät hankkeiden nettokustannuksia.

Varhaiskasvatuksen bruttotoimintakulujen kehitys **euroa/lapsi** esitetään seuraavassa.

Kuvio 18. Varhaiskasvatuspalvelujen toimintakulut euroa/lapsi v. 2020–2025 ja talousarviossa 2026

Vaikka varhaiskasvatuksen toimintakulut ovat kahden viime vuoden aikana pienentyneet, ovat lapsikohtaiset toimintakulut vuosittain kasvaneet merkittävästi, koska palvelun piirissä olevien lasten määrä on vähentynyt. Varhaiskasvatuksen toimintakulut euroa/lapsi ovat vuodesta 2020 vuoteen 2025 kasvaneet 3 643 euroa (27 prosenttia). Vuoden 2026 talousarviossa lapsikohtaiset toimintakulut kasvavat edelleen 687 euroa/lapsi (neljä prosenttia) vuoden 2025 toteutumaan nähden.

Palveluverkko

Valtuusto teki 24.10.2016 (§ 68) päätöksen opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen palveluverkosta. Päätöksen perusteella palveluverkkoa ja sen keskeisimpänä osana koulu- ja päiväkotiverkkoa kehitetään kolmen koulukeskuksen mukaisesti. Koulukeskukset koostuvat esiopetuksesta ja peruskoulun yhtenäiskoulusta (luokka-asteet esiopetus - 9. luokka). Varhaiskasvatuksen palveluverkon tiivistämisen investoinneissa keskitytään vuorohoidon ja laajennetun hoidon yksikköön.

Kaupunginhallitus vahvisti 9.9.2019 (§ 200) linjaukset varhaiskasvatuksen palveluverkon toteutuksesta hyvinvointilautakunnan esityksen (18.6.2019 § 60) mukaisesti, jossa vuosien 2020–2028 aikana poistuvat seuraavat rakennukset:

- Imatrankoski
- Mansikkala
- Vuoksenniskan vuoropäiväkoti
- Rautio
- Mikonpuisto, nykyisin Imatrankoski.

Kaupunginhallitus edellytti viranhaltijoilta säännönmukaista lapsimääräkehityksen ja varhaiskasvatustarpeiden seuranta ja siihen perustuvaa raportointia vähintään talousarviovuosittain niin lautakunnalle kuin kaupunginhallituksellekin. Seurantaan perustuvat palveluverkkolinjaukset tuli saattaa käsittelyyn heti mahdollisten palvelutarpeen muutospurusteiden ilmettyä ja joka tapauksessa viimeistään vuonna 2023.

Kaupunginvaltuusto päätti 10.2.2025 (§ 6) lakkauttaa Raution ja Meltolan päiväkodit syksyllä 2028, mikäli alueen lapsimäärä vähenee ennustetulla tahdilla tai sitä nopeammin. Päätöksen mukaisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tulee arvioida tilannetta vuosittain toimintakertomusten yhteydessä.

Asiaa edeltäneessä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan käsittelyssä (22.1.2025 § 8) esittelijänä toiminut varhaiskasvatuspäällikkö esitti Meltolan päiväkodin lakkauttamista elokuussa 2026 ja Raution päiväkodin lakkauttamista elokuussa 2028 lapsimääräennusteen toteutuessa. Esityksen perusteluina todettiin merkittävät säästöt, rakennusten välttävä kunto ja tuleva korjaustarve sekä se, että varhaiskasvatuksen palvelut ja laatu turvataan palveluverkkoratkaisun jälkeen. Lautakunta päätti kuitenkin esityksestä poiketen lakkautusten ajoittamisesta vuoteen 2028. Eriävän mielipiteen päätökseen jättivät esittelijä, palvelujohtaja sekä lautakunnan varapuheenjohtaja ja kaksi lautakunnan jäsentä. Asia eteni otto-oikeuden käyttämisen kautta kaupunginhallitukseen ja edelleen kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Seuraavassa esitetään päätöksentekomateriaaleihin perustuen kustannusarvio siitä, että Meltolan päiväkotia ei lakkauteta vuonna 2026, vaan vasta vuonna 2028:

Kustannukset yhteensä 1 049 000 € (Vuosikustannus käyttötalouteen 524 000 euroa/vuosi), jotka koostuvat seuraavasti:

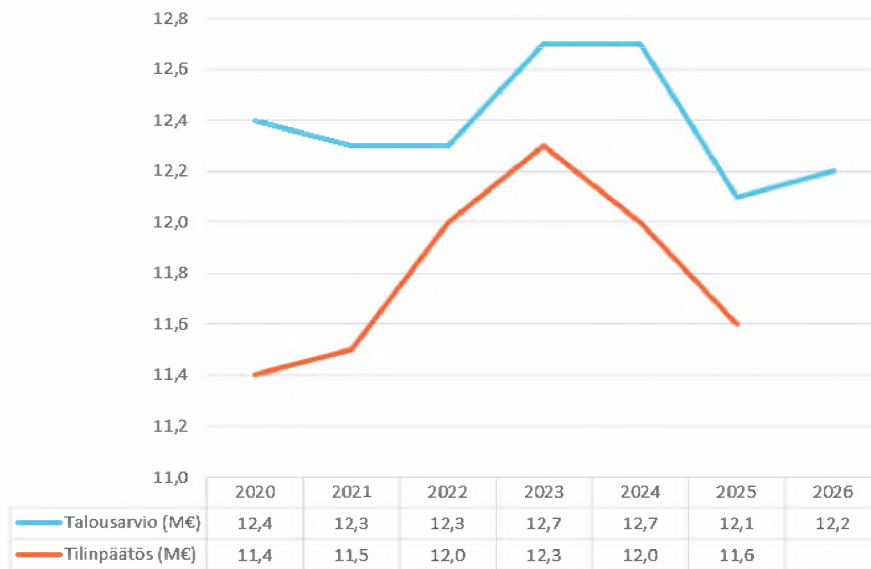
- Kiinteistökulut: 125 000 € (62 500 euroa/vuosi)
- Muut kulut: 924 000 € (462 000 euroa/vuosi), joita ei ole jyvitetty kumpaankaan suljettavaan yksikköön, koska ryhmien muutoksia tapahtuisi tällöin myös toisaalla.

Palvelualueelta saatujen tietojen perusteella vuoden 2019 syyskuussa oli Meltolan päiväkodissa 62 lasta ja Raution päiväkodissa 55 lasta. Vuoden 2026 tammikuussa Meltolan päiväkodissa oli 49 lasta ja Raution päiväkodissa 51 lasta. Lapsimäärä on vähentynyt molemmissa päiväkodeissa.

Talousarvion laadinta

Seuraavassa kuviossa esitetään **toimintakulut talousarvioissa ja tilinpäätöksissä** vuosilta 2020–2025 sekä vuoden 2026 talousarviossa.

Kuvio 19. Varhaiskasvatuksen toimintakulut talousarvioissa ja tilinpäätöksissä v. 2020–2025 ja talousarvio v. 2026

Talousarviomäärärahat ovat olleet riittävät toiminnan vaatimiin kuluihin nähden. Toteutuneet toimintakulut ovat tarkasteluvuosina 2020–2025 alittaneet talousarvion 0,3–1,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 talousarviossa hyväksytyt toimintakulut olivat 12,2 miljoonaa euroa, mikä on 0,6 miljoonaa euroa suurempi kuin vuoden 2025 tilinpäätöksen toteutuneet toimintakulut ja 0,1 miljoonaa euroa suurempi kuin vuoden 2025 talousarvio.

Varaohitajajärjestelmä

Varhaiskasvatukseen on perustettu viisi vakinaista varhaiskasvatuksen lastenhoitajan (varahenkilön) työsuhdetta 17.1.2022 alkaen. Työsuhteet perustettiin vuoden 2022 talousarvion yhteydessä. Varahenkilöstön rekrytointia perusteltiin varhaiskasvatuslain henkilöstömitoituksen muutoksella. Varahoitajat työskentelevät yhdessä-kolmessa toimipisteessä, pääasiassa omalla suunnittelualueellaan.

Yhden varalastenhoitajan kustannusvaikutus sivukuluineen on vuodessa noin 47 600 euroa. Viiden varalastenhoitajan vuosikustannus on noin 238 000 euroa.

Taulukko 15. Varhaiskasvatuksen toteutuneet sijaispalkat v. 2021–2025

Varhaiskasvatus	2021	2022	2023	2024	2025
Tili 4060 Sijaispalkat	407 646	386 853	394 532	429 020	406 941

Ensimmäisenä toimintavuonna varahenkilöstön käyttö vähensi sijaispalkkoja. Vuodesta 2023 alkaen sijaispalkkojen toteutumat ovat kasvaneet tai olleet vuoden 2021 tasolla huolimatta varahenkilöresurssista.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta toteaa saatuihin selvityksiin perustuen, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa on saavutettu myönteisiä tuloksia. Pedagogista laatua ja laadunhallintaa on kehitetty suunnitelmallisesti, ja havainnointiin sekä arviointiin liittyvät toimintamallit ovat vakiintuneet. Esi- ja alkuopetuksen välinen yhteistyö on käynnistynyt ja muodostunut säännölliseksi, mikä tukee lapsen siirtymistä koulupolulle. Myös moniammatillista ja verkostomaista yhteistyötä on vahvistettu. Työhyvinvoinnissa on havaittavissa myönteistä kehitystä, ja käytössä olevat toimintamallit tukevat turvallista ja ennakoivaa arkea.

Tarkastuslautakunta korostaa, että varhaiskasvatuksen palvelutarve on jo vähentynyt voimakkaasti. Ennusteiden perusteella palvelutarpeen väheneminen jatkuu myös tulevaisuudessa. Valtuusto edellytti vuoden 2025 päätöksessään, että sivistys- ja hyvinvointilautakunta arvioi tilannetta vuosittain toimintakertomuksessa. Vuoden 2025 toimintakertomuksessa todetaan, että lapsimäärän kehitystä on seurattu ja ryhmäjärjestelyjä on muutettu tarpeen mukaan. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan varsinaista tilannearviota ei ole toimintakertomuksessa esitetty.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa koskevat linjaukset on tehty aiemmin, mutta palveluverkkoa tarkasteltiin uudelleen vuonna 2025. Tarkastuslautakunta toteaa, että tehtyjen selvitysten perusteella Meltolan päiväkodin lakkautus olisi ollut mahdollista toteuttaa jo vuonna 2026. Arvioidut lisäkustannukset Meltolan päiväkodin lakkauttamisesta kaksi vuotta esitettyä myöhemmin ovat hieman yli miljoona euroa.

Tarkastuslautakunta on havainnut tarkastellessaan varhaiskasvatuksen palvelualueen taloutta, että talousarviomäärärahat ovat vuosittain olleet toteutuneita kustannuksia korkeammat.

Toimintakuluja on kasvattanut varahenkilöresurssin rekrytointi, vähentämättä sijaismäärärahatarvetta.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Päätöksiä varhaiskasvatuksen resurssien ja palvelurakenteen sopeuttamiseksi palvelutarpeeseen nähden tulee tehdä.

Varhaiskasvatuksen talousarvion laadintaprosessia tulisi kehittää siten, että talousarviot olisivat realistisia eivätkä ylimitoitettuja tarpeeseen nähden. Kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää myös sivistys- ja hyvinvointipalvelujen talousarvioiden mitoittamista palvelutarpeeseen.

Tulee selvittää, onko varalastenhoitajien liikkuvuudessa tehostamista. Viiden varahoitajan palkkaamisen kustannusvaikutus on 238 000 euroa vuodessa, mutta tällä ei ole ollut pienentävää vaikutusta sijaismäärärahoihin.

5.2 Opetus- ja nuorten palvelut

Tarkastuslautakunta on osana opetus- ja nuorten palvelujen arviointia tehnyt arviointikäynnit Mansikkalan ja Kosken koulukeskuksiin sekä tutumiskäynnin nuorisotila Chillaamoon. Arviointien yhteydessä kuultiin palvelualueiden ja koulukeskusten vastuuhenkilöitä sekä muuta henkilökuntaa. Nuorisopalvelujen arviointiin ja nuorisotilan tutustumiskäynnille osallistui lisäksi neljä nuorten palvelujen asiakasta.

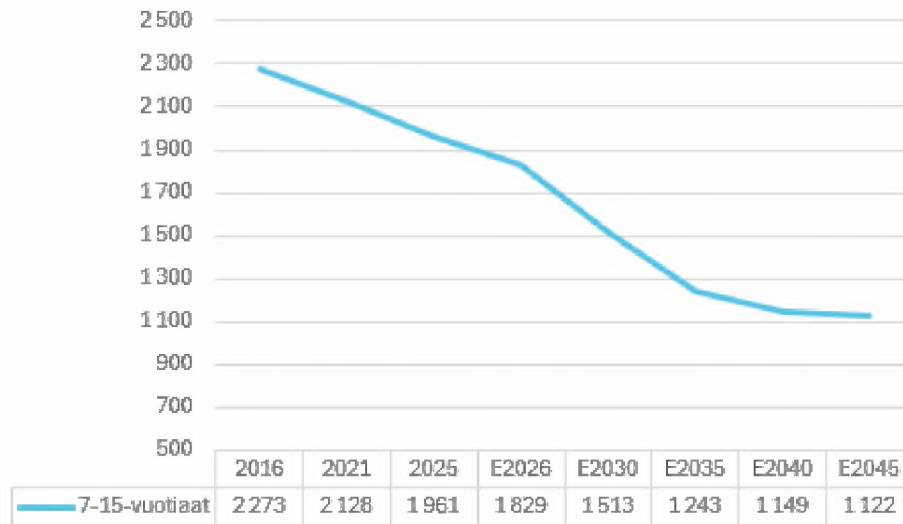
5.2.1 Opetuspalvelut

Imatran kaupunki on vuosikymmenen vaihteessa investoinut uusiin koulukeskuksiin vuonna 2016 tehdyn palveluverkkouudistuspäätöksen mukaisesti. Perusopetus ja lukiokoulutus toimivat nykyisin uusissa tai perusparannetuissa tiloissa.

Perusopetus

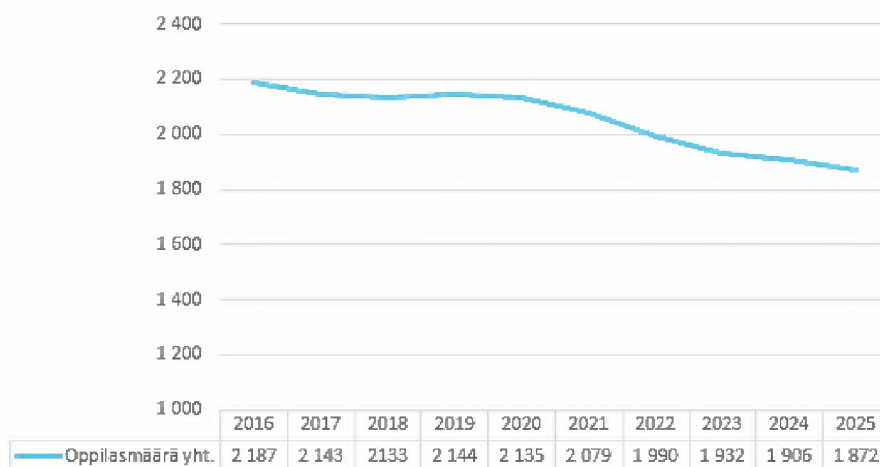
Seuraavassa esitetään perusopetusikäisten **ikäluokan** (7–15-vuotiaiden) määrä vuosina 2016–2025 sekä Tilastokeskuksen viimeisin, vuoden 2024 ennuste ikäluokan koosta vuosille 2026–2045.

Kuvio 20. Perusopetusikäisten määrä 2016–2025 ja ennuste vuoteen 2045

Perusopetusikäisten ikäluokka on palveluverkkopäätöksen jälkeen pienentynyt 312 lapsella (14 prosenttia) vuodesta 2016 vuoteen 2025. Imatralla perusopetusikäiset muodostavat hieman yli kahdeksan prosenttia kaupungin kokonaisväestömäärästä. Ennusteen perusteella ikäluokka tulee pienenevänsä 839 lapsella (43 prosenttia) vuodesta 2025 vuoteen 2045. Merkittävää on, että ikäluokka pienenee ennusteen mukaan lähes neljänneksellä jo vuoteen 2030 mennessä (yhteensä 448 lasta, 23 prosenttia).

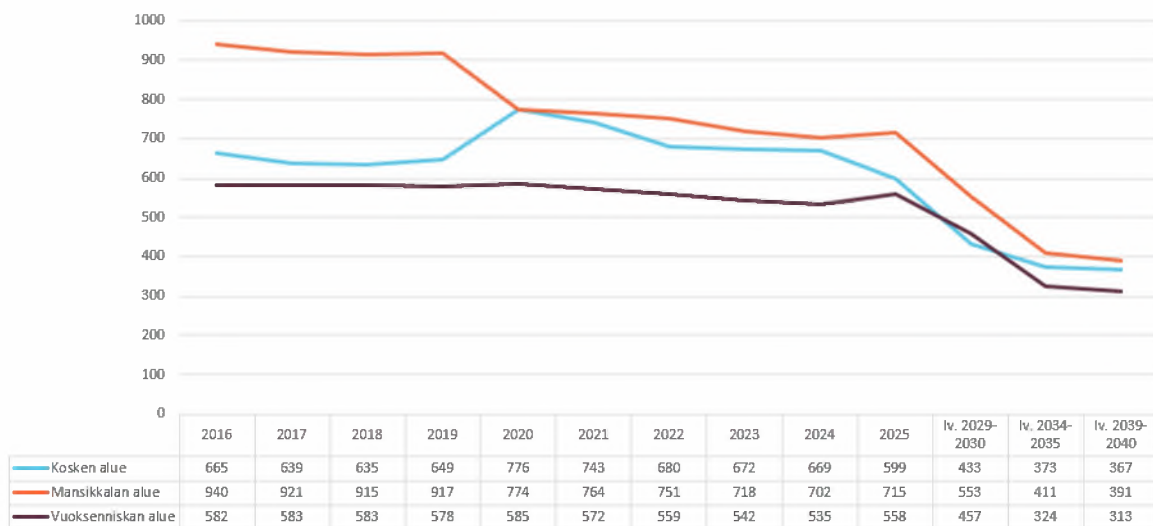
Seuraavassa **oppilasmäärän** kehitys vuosina 2016–2025. Tiedot oppilasmäärästä perustuvat 20.1. tilanteeseen kultakin tarkasteluvuodelta.

Kuvio 21. Perusopetuksen oppilasmäärä v. 2016–2025

Palveluverkkopäätöksen mukaisesti kaikki koulukeskukset oli otettu käyttöön vuonna 2021. Perusopetuksen oppilasmäärä on aikavälillä 2021–2025 vähentynyt 207 lasta (kymmenen prosenttia).

Oppilasmäärän kehitystä tarkasteltaessa on havaittavissa merkittäviä **koulukeskuskohtaisia eroja**. Seuraavassa koulukeskuskohtainen oppilasmäärän kehitys aikavälillä 2016–2025 sekä palvelualueen oma oppilasennuste lukuvuoteen 2039–2040 asti.

Kuvio 22. Perusopetuksen oppilasmäärä alueittain v.2016–2025 ja ennuste lukuvuoteen 2039–2040

Vuodesta 2024 vuoteen 2025 on Mansikkalan ja Vuoksenniskan koulukeskusten oppilasmäärä kasvanut, kun taas Kosken koulukeskuksessa oppilasmäärä on vähentynyt. Koulukeskusten väliset erot oppilasmäärien kehityksessä vaikuttavat tilankäyttöön ja väliaikaisten moduuliratkaisujen tarpeeseen.

Aikavälillä 2016–2025 oppilasmäärä on vähentynyt eniten Mansikkalan alueella (225 lasta, 24 prosenttia). Kosken alueella oppilasmäärä on vähentynyt 66 lasta (kymmenen prosenttia) ja Vuoksenniskan alueella 24 lasta (neljä prosenttia). Palvelurakennemuutoksessa päätetyt koulukeskusten opetuksen painotukset ovat osittain vaikuttaneet oppilasmäärien jakautumiseen koulukeskusten välillä.

Taulukko 16. Koulukeskusten oppilasmäärien kehitys keskuksen käynnistymisvuodesta vuoteen 2025

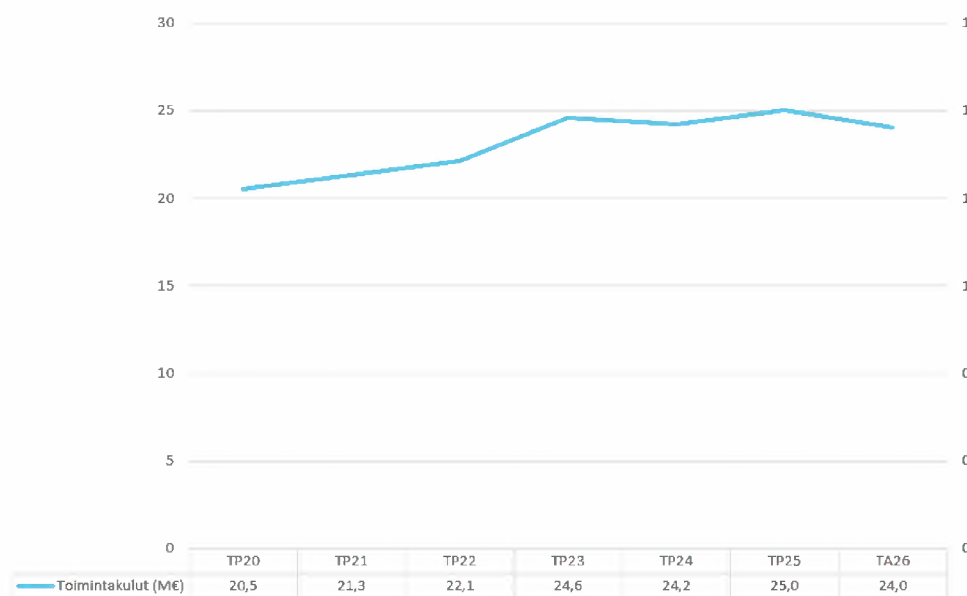
	Käynnistymisvuosi	Oppilasmäärä käynnistymisvuonna	Oppilasmäärä v.2025	Muutos	Muutos (%)
Koski	2021	743	599	-144	-19
Mansikkala	2020	774	715	-59	-8
Vuoksenniska	2019	578	558	-20	-3

Oppilasmäärä on vähentynyt kaikissa koulukeskuksissa niiden käynnistymisen jälkeen. Kosken koulukeskuksen oppilasmäärä on vähentynyt eniten (144 oppilasta, 19 prosenttia). Mansikkalan koulukeskuksessa oppilasmäärä on vähentynyt 59 oppilaan verran (kahdeksan prosenttia). Vuoksenniskan koulukeskuksessa vähentyminen on ollut pienintä (20 oppilasta, kolme prosenttia).

Perusopetuksen ryhmä- ja luokkakoot ovat pysyneet maltillisina, keskimäärin 18–20 oppilasta.

Toimintakulut

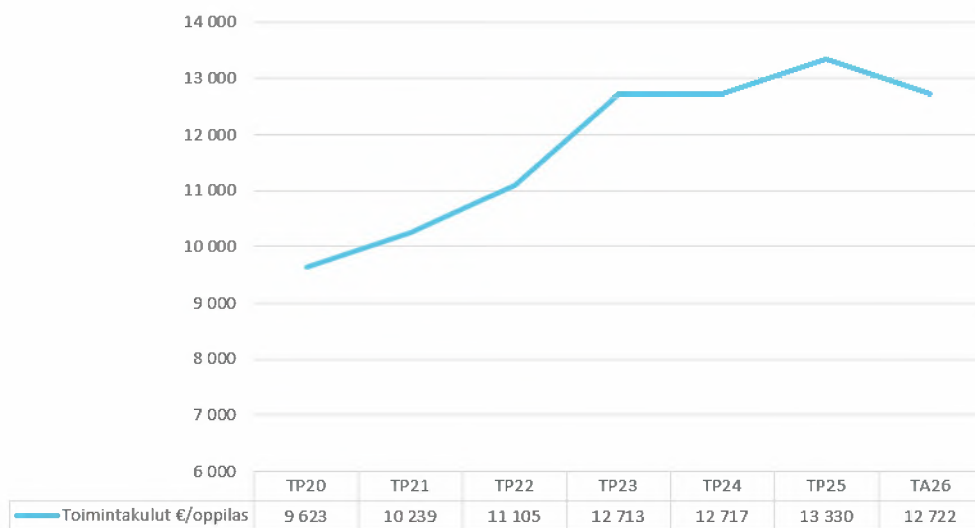
Seuraavassa tarkastellaan perusopetuksen **bruttotoimintakulujen** kehitystä. Seurannassa on käytetty toimintakuluja, jotka eivät sisällä kotikuntakorvausmenoja, sillä kotikuntakorvaukset eivät ole Imatralla järjestettävän opetuksen kustannuksia. Rahanarvon muutosta ei ole huomioitu.

Kuvio 23. Perusopetuksen bruttotoimintakulut vuosina 2020–2025 ja talousarvio v. 2026.

Toimintakulut ovat kasvaneet 4,5 miljoonaa euroa (22 prosenttia). Vuonna 2025 toimintakulujen kasvu vuodesta 2024 oli 0,8 miljoonaa euroa (kolme prosenttia). Vuoden 2026 talousarviossa toimintakulut laskevat 1,0 miljoonaa euroa (neljä prosenttia) vuoden 2025 toteutumaan nähden. Toimintakulutarkastelu sisältää myös hanketoiminnan kulut. Hanketoiminnan kulut kattavat hankkeista saadut tulot, jotka pienentävät hankkeiden nettokustannuksia. Vuonna 2025 voimaan tulleet opetustuntien lisäykset alaluokilla sekä tuen kokonaisuudistukseen liittyvät lakimuutokset ovat lisänneet toiminnan kustannuksia.

Perusopetuksessa on tarkasteltu myös **oppilaskohtaisten** bruttotoimintakulujen kehitystä.

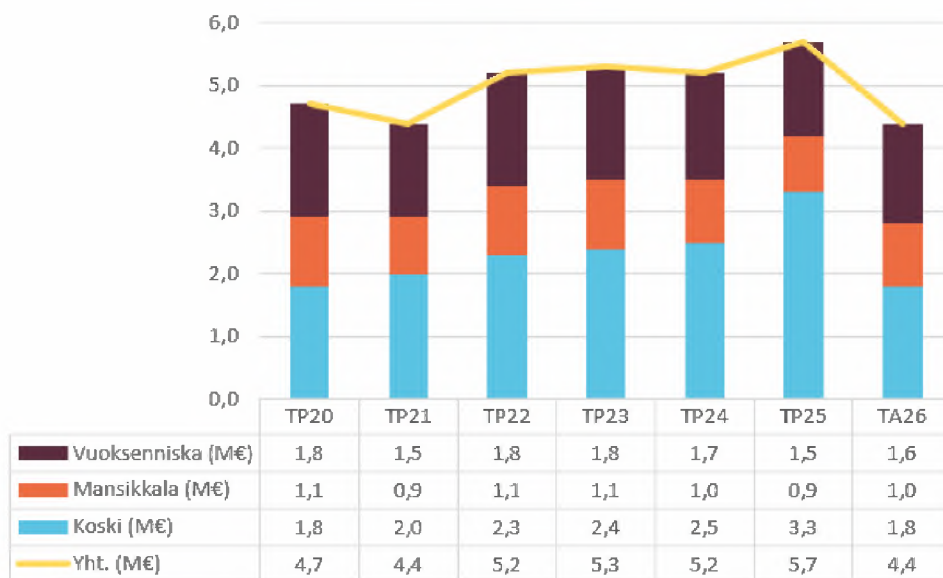
Kuvio 24. Perusopetuksen bruttotoimintakulut euroa/oppilas v. 2020–2025 ja talousarvio 2026

Tarkasteluajanjaksolla 2020–2025 oppilaskohtaiset toimintakulut ovat kasvaneet 3 707 euroa/oppilas (39 prosenttia). Vuonna 2025 kasvu oli 613 euroa/oppilas (viisi prosenttia) vuoteen 2024 nähden. Vuoden 2026 talousarviossa oppilaskohtaiset toimintakulut pienenevät 608 euroa/oppilas (viisi prosenttia) vuoden 2025 tilinpäätökseen verrattuna.

Tilat ja tilakustannukset

Tarkastuslautakunta on osana perusopetuksen arviointia perehtynyt toimintakulurakenteeseen ja kiinnittänyt huomiota kiinteistömenojen kehitykseen.

Seuraavassa esitetään perusopetuksen **kiinteistömenojen** kehitys koulukeskuksittain vuosina 2020–2025 ja vuoden 2026 talousarviossa

Kuvio 25. Perusopetuksen kiinteistömenot koulukeskuksittain v. 2020–2025 ja talousarvio 2026

Kiinteistömenot ovat vuodesta 2020 vuoteen 2025 kasvaneet Kosken koulukeskuksessa 1,5 miljoonaa euroa (83 prosenttia). Muissa koulukeskuksissa kiinteistömenot ovat laskeneet (Vuoksenniska 0,3 miljoonaa euroa, 17 prosenttia ja Mansikkala 0,2 miljoonaa euroa, 18 prosenttia). Vuoden 2026 talousarviossa kiinteistömenot ovat laskeneet verrattuna vuoden 2025 tilinpäätökseen Kosken koulukeskuksessa 1,5 miljoonaa euroa (45 prosenttia). Muissa koulukeskuksissa kiinteistömenot kasvavat talousarviossa 2026 edellisvuoden tilinpäätökseen nähden sata tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio

Lautakunta toteaa, että opetuspalveluissa on vuoden 2025 aikana saavutettu myönteisiä tuloksia. Perusopetuslain tuen uudistus on jalkautettu suunnitelmallisesti, ja pedagogista kehittämistä on edistetty tiimi- ja verkostotyön avulla. Tarkastuslautakunta vieraili Kosken koulussa, jossa selvitysten perusteella on henkilöstön työhyvinvointi ollut kyselyiden mukaan hyvällä tasolla, ja tiimirakenne tukee arjen sujuvuutta sekä yhteistyötä ylä- ja alakoulun välillä. Pedagogisessa toiminnassa on panostettu lukemisen edistämiseen, liikunnalliseen toimintakulttuuriin ja oppilaiden osallisuuden vahvistamiseen, ja koulurauhatilanteessa on havaittavissa parannusta edelliseen lukuvuoteen verrattuna.

Tarkastuslautakunta katsoo, että palveluverkkouudistuksen yhteydessä tehdyt investoinnit ovat parantaneet opetuksen toimintaedellytyksiä, mutta niiden kustannusvaikutukset korostuvat tilanteessa, jossa oppilasmäärä vähenee nopeasti.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että oppilasmäärän lasku ei ole johtanut kustannusten sopeutumiseen, vaan toiminnan ja erityisesti oppilaskohtaisten kustannusten kasvuun.

Imatralaisista Itä-Suomen koulun oppilaista on maksettu tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen perusteella merkittävä määrä kotikuntakorvauksia. Saadun selvityksen mukaan oppilaiden opetus on mahdollista järjestää kustannustehokkaammin kaupungin omissa opetuspalveluissa.

Koulukeskusten väliset suuret erot kiinteistömenoissa osoittavat lautakunnan arvion mukaan sitä, että palveluverkon tilakustannusten kokonaisohjaus ja valvonta on ollut riittämätöntä. Tarkastuslautakunta pitää kiinteistömenojen kasvua sekä ohjauksen ja valvonnan puutetta riskinä kaupungin pitkän aikavälin taloudelle.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Perusopetuksen tilaratkaisujen, palveluverkon ja kustannusrakenteen arviointi edellyttää vastuualueella jatkossa enemmän kokonaisvaltaista ohjausta, ennakointia ja seurantaa.

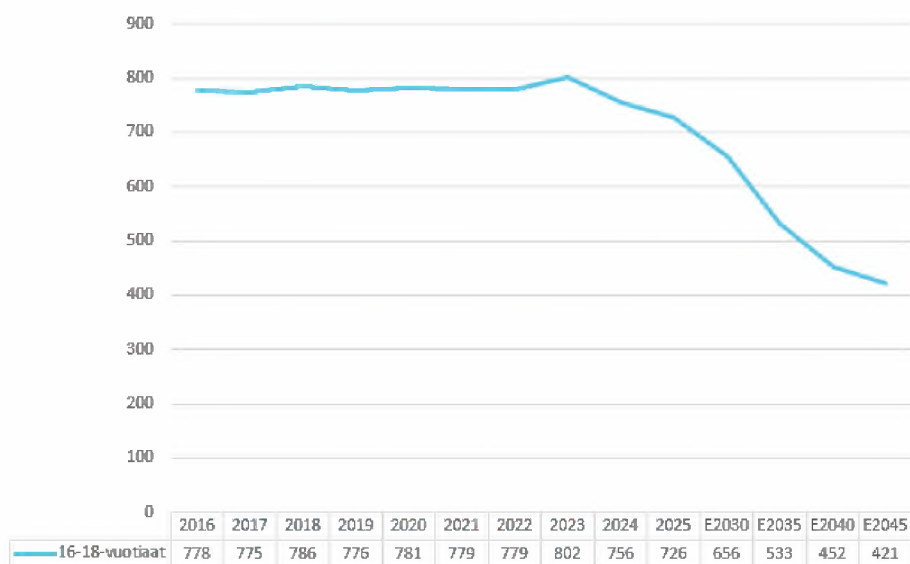
Erityisesti koulutilojen hallinnassa, kiinteistöjen tukipalveluissa ja käytön seurannassa on tarvetta kokonaisvaltaisemmalle johtamiselle. Mansikkalan koulukeskuksen osalta on tärkeää seurata tilojen käyttöä ja käyttöastetta päätöksenteon tueksi, jotta käytössä oleva moduuli voidaan poistaa oikea-aikaisesti.

Kaupunki voi itse vaikuttaa opetuspalvelujen kustannuksiin palveluverkon lisäksi ennen kaikkea henkilöstörakenteella, opetusryhmien muodostamisella ja ryhmäkokojen optimoinnilla. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä resurssien yhteiskäytettävyyttä perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa, etenkin tarkasteltaessa esiopetuksen toteuttamista ja ohjaajaresursseja.

Lukiokoulutus

Imatran yhteislukio toimii osana Mansikkalan koulukeskusta ja tarjoaa yleislukio-opetuksen lisäksi IB-koulutusta. Toimintaympäristöä on leimannut opiskelijamäärien alentuminen, lainsäädännön muutokset sekä tarve turvata lukion vetovoima ja taloudellinen kestävyys.

Seuraavassa **lukioikäisten** (16–18-vuotiaiden) määrä vuosina 2016–2025 sekä Tilastokeskuksen ennuste ikäluokan koosta vuosille 2026–2045.

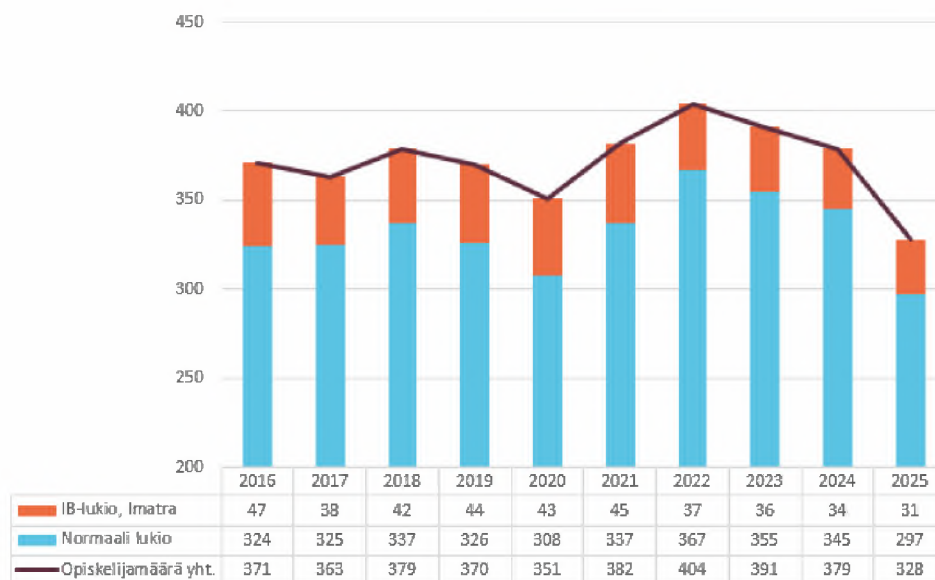

Kuvio 26. Lukioikäisten määrä 2016–2025 ja ennuste vuoteen 2045

Lukioikäisten ikäluokka on vuodesta 2016 vuoteen 2025 pienentynyt 52 nuorta (seitsemän prosenttia). Lukioikäisten osuus kaupungin koko väestöstä on 3,0 prosenttia. Lukio on vuodesta

2020 alkaen toiminut nykyisessä Mansikkalan koulukeskuksessa, ikäluokka on aikavälillä 2020–2025 pienentynyt 55 nuorta (seitsemän prosenttia). Väestöennusteen perusteella ikäluokka pienenee vuodesta 2025 jo vuoteen 2030 mennessä 70 nuorta (kymmenen prosenttia). Vuonna 2045 ikäluokka on ennusteen mukaan pienentynyt 305 nuorta (42 prosenttia) vuodesta 2025.

Seuraavassa lukion **opiskelijamäärän** kehitys vuodesta 2016 vuoteen 2025. Opiskelijamäärään on sisällytetty Imatran normaalin lukio-opetuksen sekä IB-lukion Imatran yksikön opiskelijat.

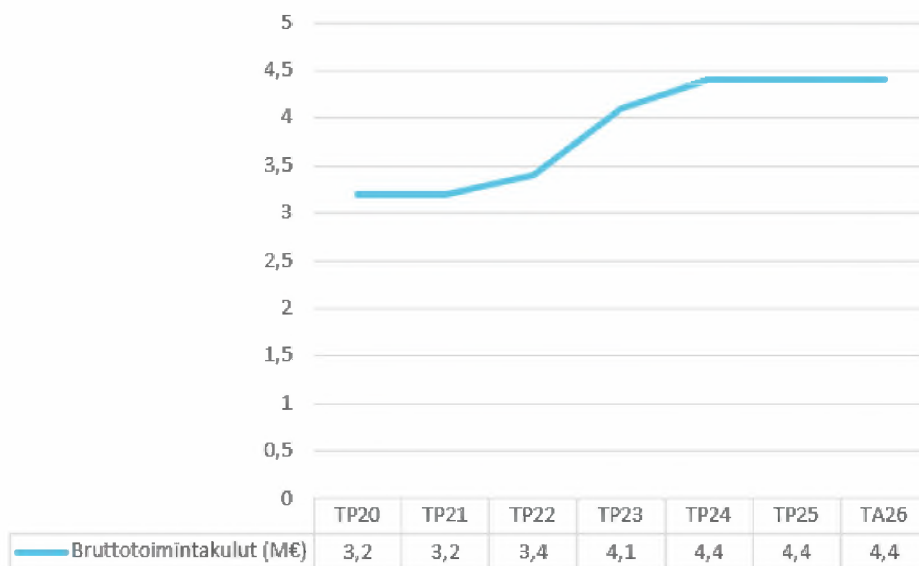

Kuvio 27. Lukion opiskelijamäärä v. 2016–2025

Lukion opiskelijamäärä on aikavälillä 2016–2025 vähentynyt 43 opiskelijaa (12 prosenttia). Opiskelijamäärä on vuodesta 2020 vuoteen 2025 vähentynyt 23 opiskelijaa (seitsemän prosenttia). Opiskelijoiden määrä on vaihdellut vuosittain, mutta vuodesta 2022 lähtien on opiskelijamäärä ollut laskusuuntainen. Vuonna 2025 oli opiskelijoita 51 henkilöä (13 prosenttia) vähemmän kuin vuonna 2024. Lukion ensimmäisellä luokalla opiskelien määrä syksyllä 2025 (92 opiskelijaa) oli 41 prosenttia 16-vuotiaiden ikäluokasta.

Toimintakulut

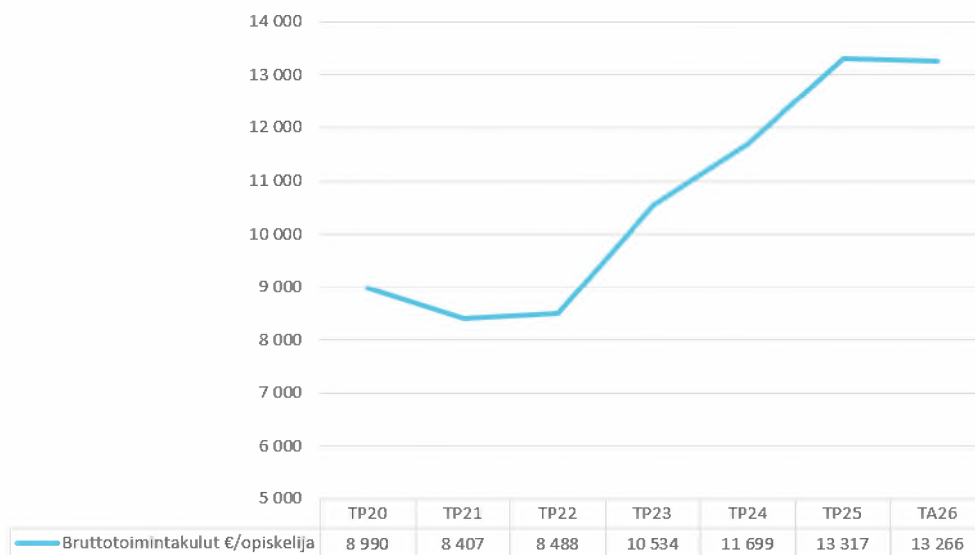
Seuraavassa tarkastellaan lukiokoulutuksen **bruttotoimintamenojen** kehitystä vuodesta 2020 vuoteen 2025 ja vuoden 2026 talousarviossa. Rahanarvon muutosta ei ole huomioitu.

Kuvio 28. Lukiokoulutuksen bruttotoimintakulut v. 2020–2025 ja talousarvio 2026

Lukiokoulutuksen bruttotoimintakulujen kasvu vuodesta 2020 vuoteen 2025 on ollut 1,2 miljoonaa euroa (38 prosenttia). Kasvuun on osaltaan vaikuttanut oppivelvollisuuden laajentamiseen liittynyt lukiokoulutuksen maksuttomuus opiskelijoille, joka tuli Suomessa voimaan vuoden 2021 elokuussa.

Lukiokoulutuksen **opiskelijakohtaisia** bruttotoimintakuluja tarkastellaan seuraavassa.

Kuvio 29. Lukiokoulutuksen bruttotoimintakulut euroa/opiskelija v. 2020–2025 ja talousarvio 2026

Opiskelijakohtaiset toimintakulut ovat lukiokoulutuksessa aikavälillä 2020–2025 kasvaneet 4 327 euroa/opiskelija (48 prosenttia). Kasvu oli vuonna 2025 yhteensä 1 618 euroa/opiskelija (14 prosenttia) vuoteen 2024 nähden. Vuoden 2026 talousarviossa opiskelijakohtaiset toimintakulut laskevat 51 euroa/opiskelija (0,4 prosenttia) vuoden 2025 tilinpäätöksestä.

Tarkastuslautakunnan arvio

Lautakunta toteaa, että Imatran yhteislukion toiminnassa on vuonna 2025 saavutettu myönteisiä tuloksia. Opiskelijoiden hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen on panostettu tavoitteellisesti, ja lukiovalmentajatoiminta on osaltaan tukenut opiskelijoiden arkea. Lautakunta katsoo, että opiskelijoiden hyvinvointia ja oppimista seurataan säännöllisesti kyselyjen ja palautemenettelyjen avulla, ja tukitoimet sekä opiskeluhuolto on järjestetty lainsäädännön mukaisesti. Kehittämistyö on ollut tavoitteellista myös tilanteessa, jossa opiskelijamäärä on vähentynyt.

Kansainvälistyminen on edennyt Erasmus-akkreditoinnin ja rahoituksen kautta, ja opiskelijavaihto- ja opintomatkat toiminta on laajentunut. Lukio on tiivistänyt yhteistyötä perusopetuksen ja korkeakoulujen kanssa.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Erityistä huomiota tulee kiinnittää lukion pysymiseen vetovoimaisena sekä IB-lukion toiminnan jatkuvuuteen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä sitä, että Imatran lukiokoulutuksessa tarjotaan joustavia opintopolkuja. Lukion tehtävänä on ylläpitää laadukasta ja vetovoimaista koulutustarjontaa osana kaupungin palvelutarjontaa. Kuitenkin on syytä tarkkailla toimintakulukehitystä suhteessa oppilasmääräkehitykseen.

5.2.2 Nuorten palvelut

Nuorten palvelut muodostavat monipuolisen ja matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden. Toiminnassa korostuvat osallisuus, varhainen tuki ja moniammatillinen yhteistyö. Toiminta on osittain hankerahoitteista.

Palvelujen piirissä on ollut runsaasti nuoria, esimerkiksi koulunuorisotyössä, nuorisotiloissa ja Walkers-toiminnassa. Runsas asiakasmäärä osoittaa palvelujen tarpeellisuuden ja hyvän saavutettavuuden ja asiakaspalaute on ollut pääsääntöisesti myönteistä.

Palvelualueelta saadun selvityksen perusteella keskeisiksi onnistumisiksi koettiin onnistuneet hankkeet, hyvät asiakaspalautteet, runsaat kävijämäärät ja yhteistyö Ruokolahden kanssa. Haasteina korostuivat palveluresurssien riittävyys suhteessa kasvavaan ja monimuotoiseen tuen tarpeeseen ja nuorten ongelmien lisääntymiseen. Tulevien vuosien riskeiksi tunnistetaan nuorisotyöttömyyden kasvu ja ongelmien kasaantuminen, mutta samalla nähdään mahdollisuuksia nuorisotyön ketteryudessa ja verkostoyhteistyössä.

Tarkastuslautakunnan arvio

Nuorten palvelujen toimintamuodot ovat viime vuosina kehittyneet myönteisesti, ja palvelut ovat pääosin tavoittaneet kohderyhmänsä hyvin. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan nuorten palveluissa tehdään kokonaisuutena merkittävää ja vaikuttavaa työtä nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että toiminta nojaa osin laajasti määräaikaiseen hankerahoitukseen. Toiminnan hankerahoitteisuus lisää kehittämismahdollisuuksia, mutta samalla altistaa toiminnan rahoituksellisille muutoksille. Hankerahan loppuminen on riski vaikuttavien toimintamuotojen jatkuvuudelle, jos ne toteutetaan hankerahalla.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Kaupungissa toimiva nuorisovaltuusto on nuorten osallisuutta vahvistava toimintamuoto. Tarkastuslautakunta katsoo, että nuorten kuulemista ja nuorisovaltuuston näkemyksiä olisi mahdollista hyödyntää kaupungin päätöksenteossa nykyistä johdonmukaisemmin ja suunnitelmallisemmin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hankkeiden osalta arvioidaan toiminnan pysyvyyttä sekä pitkän aikavälin kustannus- ja vaikuttavuusnäkökulmia.

6 Toimenpiteet vuoden 2024 arviointikertomuksen perusteella

Kuntalain 121 §:n perusteella kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta päätti 8.5.2025 hyväksyä vuoden 2024 arviointikertomuksensa ja toimittaa sen valtuustolle. Samalla lautakunta esitti, että kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset raportoivat syyskuun 2025 loppuun mennessä, mihin toimenpiteisiin arviointikertomuksen havainnot ovat johtaneet. Arviointikertomus oli tässä vaiheessa luonnos, sillä sitä korjattiin vielä kokouksen jälkeen ja se allekirjoitettiin 20.5.2025.

Kaupunginhallitus hyväksyi lausuntonsa arviointikertomukseen 19.5.2025 ja pyysi valtuustoa merkitsemään sen tiedoksi.

Valtuusto merkitsi 26.5.2025 tiedoksi sekä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen että kaupunginhallituksen lausunnon.

Kaupunginhallituksen 19.5.2025 (§ 138) lausunto vuoden 2024 arviointikertomukseen sisälsi seuraavat asiat:

- Kaupungin talouden tilanteesta ja konsernin tilanteesta
- Kaupungin henkilöstömäärän kehityksestä ja vaihtuvuudesta
- Hyvästä hallinto- ja johtamistavasta
- Valtuustokauden toiminnasta

Kaupunginhallitus totesi yhtyvänsä suurelta osin arviointikertomuksessa esiin nostettuihin päätelmiin, havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin. Kaupunginhallitus on todennut, että kehittämistoimenpiteisiin on aihetta seuraavissa asioissa:

- Talouden tiekartta
- Luottamushenkilöiden koulutus (poliittisen johdon puuttuminen operatiiviseen toimintaan)

Muilta osin kaupunginhallitus ei nähnyt kehittämistarvetta.

7 Yhteenveto

Tarkastuslautakunnan kokonaisarvion mukaan Imatran kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden kehityssuunta vuonna 2025 on ollut osin huolestuttava, vaikka yksittäisissä palveluissa ja toiminnallisissa kokonaisuuksissa onkin saavutettu myös myönteisiä tuloksia. Erityisesti emokaupungin taloudellinen asema on heikentynyt, ja kaupungin pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys edellyttää valtuustolta aiempaa selkeämpää ohjausta, ennakoivampaa päätöksentekoa ja rakenteellisia ratkaisuja jo kuluvalle valtuustokaudella.

Kaupunkikonsernin sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen jäi kokonaisuutena vaillaaniseksi: hieman yli puolet tavoitteista toteutui ja noin viidennes jäi kokonaan saavuttamatta. Tavoitteiden toteutumisessa oli merkittäviä eroja emon ja konserniyhtiöiden välillä. Arviointia heikensivät osin tavoitteiden heikko kytkentä strategiaan kärkeen, puutteellinen mittaristo sekä toimintakertomuksen riittämätön raportointi. Lautakunta katsoo, että strategisten tavoitteiden ja talousarvion sitovien tavoitteiden välinen yhteys ei ole ollut riittävän selkeä eikä tasapainoinen.

Kaupungin väestökehitys ja ikärakenteen muutos muodostavat keskeisen toimintaympäristöriskin. Väestön, erityisesti lasten, nuorten ja työikäisten määrän nopea väheneminen heikentää verotulopohjaa ja valtionosuuksia sekä edellyttää palvelurakenteen ripeää sopeuttamista. Tarkastuslautakunta katsoo, että päätöksenteon viivästymisen palveluverkon ja rakenteiden sopeuttamisessa on lisännyt kustannuksia ja siirtänyt ongelmia eteenpäin.

Emokaupungin talous ei ole ollut tasapainossa tarkastelujaksolla 2023–2025. Toimintamenot ovat kasvaneet selvästi nopeammin kuin tulorahoitus, vuosikate on heikentynyt olennaisesti eikä se enää riitä kattamaan poistoja. Velkaantuneisuus ja asukaskohtainen velkataso ovat korkeita, ja emokaupungin tytäryhtiöille myöntämät merkittävät rahoitus- ja omaisuusjärjestelyt kaventavat taloudellista liikkumavaraa. Tarkastuslautakunta katsoo, että nykyinen kehitys lisää riskiä kriisikuntakriteerien täyttymiseen lähivuosina, ellei suuntaa saada käännettyä.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa, jotka muodostavat suurimman osan kaupungin toimintamenoista, on tunnistettu sekä onnistumisia että merkittäviä rakenteellisia haasteita. Imatralla on panostettu merkittävästi lapsiin ja nuoriin, mikä on ollut arvokas valinta, mutta panostusten vaikuttavuutta tulee arvioida säännöllisesti huomioiden kaupungin lakisääteisten velvoitteiden kokonaisuus ja palvelutarve. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa lapsi- ja oppilasmäärien lasku ei ole johtanut kustannusten vastaavaan sopeutumiseen, vaan lapsi- ja oppilaskohtaiset menot ovat nousseet jyrkästi. Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että palveluverkon, tilakustannusten ja henkilöstörakenteen kokonaisohjaus ei ole ollut riittävän tehokasta suhteessa muuttuvaan palvelutarpeeseen.

Tarkastuslautakunta korostaa, että valtuuston rooli kaupungin strategisena ohjaajana on keskeinen. Strategiasta tulisi päättää mahdollisimman pian valtuustokauden alussa siten, että se aidosti ohjaa talousarvion valmistelua, tavoitteenasettelua ja konsernin johtamista. Lisäksi lautakunta edellyttää menokasvun hillintää, konsernirakenteen kriittistä ja rohkeaa uudelleenarviointia, velkaantumisen hallintaa sekä palvelurakenteen sopeuttamista väestökehityksen edellyttämällä tavalla. Päätösten lykkääminen kasvattaa hallitsemattoman sopeutumisen ja taloudellisen liikkumavaran menetyksen riskiä.

IMATRA